

Aldona VASILIAUSKIENĖ (Vilnius, Lietuva)

UKRAINIEČIŲ ATMINTIES ĮAMŽINIMAS LIETUVOJE

Алдона ВАСІЛЯУСКЄНЕ (Вільнюс, Литва)

УВІКОВІЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНЦІВ У ЛИТВІ

У статті розглядається діяльність Громади українців Вільнюса та Асоціації литовських, українських істориків щодо увічнення пам'яті Лесі Українки, Івана Франка, Євгена Коновальця. Особливо багато уваги зосереджено на постаті Тараса Шевченка (пам'ятники, популяризація його спадщини в періодиці литовською мовою, проведення пам'ятних заходів).

Йдеться також про відзначення заслуг монашого чину Св. Василя Великого: скульптура, міжнародні наукові конференції, статті, договори про співпрацю між вищими навчальними закладами; також про зв'язки монахів василіян зі школами в Литві, зокрема на периферії: Базильйонай (Шяуляйський р-н), Ретавас і Скапішкіс (Купішський р-н), про створені міні-центри україністики та важливість їхньої діяльності для розширення історичних, релігійних та культурних пізнань Литви і України.

Відзначено вшанування особистості слуги Божого Архиепископа Мечислава-са Рейніса – науковця, політика, громадського діяча, про його сприяння розвиткові національних меншин Литви, зокрема українців. Згадано символічні для литовців, українців, росіян та інших народів хрест з Розп'яттям і стовп-мінікаплицю – “Ісус в задумі”, які споруджено на честь владики і в пам'ять про перше паломництво до Скапішкіса.

Plečiantis Lietuvos ir Ukrainos moksliniams bei kultūriniais ryšiams Nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje itin svarbus vaidmuo tenka čia įsikūrusioms ir ilgalaikes tradicijas turinčioms ukrainiečių draugijoms – ne viena jų pradėjo veikti dar tarp Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų, žymių ukrainiečių atminties įamžinimas Lietuvoje. Dėmesį ukrainistikai liudija ir specialus 1932–1935 m. Kaune leistas biuletenis “Lietuvių–ukrainiečių draugijos žinios”¹.

¹ *Васіляускене А.* “Відомості Литовсько-українського товариства”: внесок до литовської культури // Вісник Львівського університету. Серія книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. Випуск 1. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2007. №. 2. – С. 95–105; *Васіляускене А.* “Известия Литовско-украинского общества друзей”: историческое обозрение // 3. Starptautiska konference “Baltijas valstu ukrainu ultūras mantojums sabiedrības integrācijas kontekstā” Referātu krājums. 2006 gada 8. – 9 decembrī. Rīgā. Latvija. Lpp. 29–30.

Apie ukrainiečių veiklą, renginius minint Ukrainos istorijai svarbias datas, pagerbiant žymias asmenybes, nemažai rašoma Lietuvos periodikoje (lietuvių ir ukrainiečių kalbomis), ji paminėta ir Ukrainoje leidžiamuose laikraščiuose bei žurnaluose. 1990–2002 m. straipsniai, skirti ukrainistikai ir publikuoti Lietuvos periodiniuose leidiniuose, detaliai apžvelgti moksliniame darbe², apie Lietuvos ukrainiečius rašoma Lietuvos etnologijos ir antropologijos enciklopedijoje³.

Periodikoje minimos asmenybės – ukrainiečiai, lankęsi Lietuvoje ar susieti su ja kokiais tai ryšiais. Nemaža dėmesio skiriama Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino istorijai⁴, jų įamžinimui (primintina, kad šį ordiną 1617 m. Vilniuje įkūrė vienuoliai ukrainiečiai ir tai vienintelis ordinas, įkurtas Lietuvoje).

Lietuvoje atlikta svarbių darbų, ir pačių ukrainiečių, ir lietuvių, įamžinant ukrainiečių vardą, reikalaujančių specialaus dėmesio.

Darbo *tikslas* – pristatyti ukrainiečių įamžinimo Lietuvoje rezultatus.

Uždaviniai – atskleisti ukrainiečių įamžinimo Lietuvoje būdus ir formas, išaiškinti ukrainiečių garsinimo mini centrus Lietuvoje, apžvelgti jų veiklą, detalizuoti darbus garsinant Šv. Bazilijaus Didžiojo ordiną bei įamžinant Taraso Ševčenkos vardą.

Literatūra – minėti straipsniai, publicistika periodikoje.

Įvadas

Ukrainiečiai savo tautinės savimonės, papročių, kalbos, istorijos, kultūros, religijos išsaugojimui ir puoselėjimui susibūrė į organizacijas. Tautinių mažumų ir išeivijos

² *Vasiliauskene A.* Архієпископ М. Рейніс і архієпископ В. Стернюк: релігійно – історичні паралелі // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2007 рік. Львів: “Логос”, 2007. Книга 1. – С. 217–232; *Vasiliauskienė A.* Du ganytojai: Mečislovas Reinys ir Volodymyras Sterniukas // XXI amžius. 2007. Balandžio 20. – Nr. 31. – P. 1, 8.

³ *Vasiliauskienė A.* Lietuvos ukrainiečiai // Lietuvos etnologijos ir antropologijos enciklopedija / Sudarytoja Vida Savoniakaitė. Vilnius: LII leidykla. 2011. – P. 270–276.

⁴ *Vasiliauskene A.* Душпастирське служіння чину Святого Василя Великого у Литві // Добромільська реформа і відродження української церкви. Доповіді та матеріали учасників Міжнародної наукової конференції, присвяченої 120-літній річниці початку Добромільської реформи Василянського Чину Св. Йосафата і 100-літній річниці перенесення василянського новіціату з Добромиля у Крехів. Львів: Видавництво “Місіонер”. 2003. – С. 26–41; *Vasiliauskene A.* Наукові конференції та дослідження з історії Василянського чину в Литві // Ковчег. Науковий збірник із церковної історії. Ч. 4: Еклезіяльна й національна ідентичність греко-католиків центрально-східної Європи. Львів: Видавництво Українського католицького університету. 2003. – С. 329–311; *Vasiliauskene A.* Цикл конференцій “Чин Св. Василя Великого” в контексті міждержавних зв’язків // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2006 рік. Львів: Логос. 2006. Кн. 2. – С. 296–301; *Vasiliauskienė A.* Konferencija Lavrive: ciklo “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas” ąša // LAMMD Istorija. Vilnius: Vilniaus Pedagoginis universitetas. 2008. T. 70. – P. 78–81; *Vasiliauskienė A.* Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas: istorinis kontekstas // Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kalbos, kultūros ir raštijos tradicijos / Bibliotheca archivi Lithuanici 7. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. 2009. – P. 45–58; *Vasiliauskienė A.* Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas: Švč. Trejybės kongregacijos veiklos Vilniuje laikotarpiu (1617–1743) // Soter. 2003. – NR. 9. – P. 97–115; *Vasiliauskienė A.* Tarptautinė mokslinė – praktinė konferencija “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas: švietėjiška veikla” // LAMMD Istorija. 2003. T. 57. – P. 78–79; *Vasiliauskienė A.* Vilnius – Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino lopšys // Lituanistika šiuolaikiniame pasaulyje. Vilnius: Pasaulio lituanistų bendrija. 2004. – Nr. 7–8. – P. 85–105.

departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Tautinių mažumų asociacijų registre nurodyta 17 ukrainiečių asociacijų⁵ ir 4 sekmadieninės mokyklos⁶.

Aktyviausiai veikiančios Vilniaus ukrainiečių bendrijos nariai⁷ (pirmininkė Natalija Šertvytienė⁸, vadovaujanti nuo 1998 m., bendrija įkurta 1988 m.) tyrinėja ir skleidžia žinias apie žinomų Ukrainos rašytojų bei poetų veiklą Lietuvoje: Tarasą Ševčenką (1814–1861), Jakovą Golovackį (1814–1888), Lesią Ukrainką (1871–1913) [34], Meletijų Smotrickį (1578–1633) ir kitas asmenybes bei Ukrainos istorijai svarbius įvykius⁹. (Pažymėtina, kad 2008 m. lapkričio 11 d. Nepaprastasis ir įgaliotasis Ukrainos ambasadorius Lietuvos Respublikoje Igoris Prokopčiukas atidengė pirmąją Lietuvoje atminimo lentą bado genocido aukoms Ukrainoje).

Daug nuveikusi ir 2000 m. pabaigoje Vilniuje įkurta Lietuvių, ukrainiečių istorikų asociacija (nuo įkūrimo pradžios prezidente išrinkta dr. Aldona Vasiliauskienė, vadovauja antras dešimtmetis) pagrindinė Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino istorijos tyrinėjimo organizatorė ir garsintoja.

Ir kitų Lietuvoje įsikūrusių ukrainiečių draugijų veiklą liudija renginiai: parodos, koncertai, susitikimai, paskaitos, jubiliejinės ir mokslinės konferencijos, knygų pristatymai, poezijos vakarai. Straipsnyje detalizuosime tik dviejų minėtų organizacijų nuveiktus ir atliekamus darbus, garsinant ukrainistiką (įamžinant asmenybes, organizuojant istorinių įvykių minėjimus), dėmesį sutelkdami į Tarasą Ševčenką ir Šv. Bazilijaus Didžiojo ordiną, remdamiesi tik dalimi gausios periodikos lietuvių kalba (periodika ukrainiečių kalba pateikiama visa).

Dera pastebėti, kad 1867–1888 m. Lietuvoje darbavęsis poetas ir mokslininkas, folkloristas Jakovas Golovackis (1814 10 17–1888 05 13) palaidotas Vilniuje. J. Golovackio veiklą Lietuvoje yra tyrinėjusi ukrainietė dr. Nadija Neporožnia (1948 09 09–2004 11 27), kurios ne vieną straipsnį, sulaukusį aštrių diskusijų, spausdino vienintelis Lietuvos istorijos laikraštis “Voruta“. Dr. Nadijos Neporožnios iniciatyva 1992 m. birželio 3 d. buvo įkurta Lietuvos ukrainistų asociacija, jungusi įvairių tautybių asmenis, kuriuos vienijo meilė ir noras pažinti Ukrainą. Tačiau su mokslininkės mirtimi užsibaigė organizacijos veikla.

* * *

⁵ Tautinių mažumų asociacijos registras. Vilnius. 2006. – P. 44–47.

⁶ Ten pat. – P. 59–60.

⁷ *Vasiliauskienė A.* Lietuvos sostinėje 20 metų darbuojasi Vilniaus ukrainiečių bendrija // Lietuvos aidas. 2008. Lapkričio 8. – Nr.251. – P. 6–7; Lapkričio 11. Nr.252. – P. 7; *Vasiliauskienė A.* Vilniaus ukrainiečių bendrija: veikla ir perspektyvos // Voruta. 2008. Rugsėjo 20. – Nr.18. – P. 1, 12; Spalio 4. – Nr.19. – P. 12; Spalio 25. – Nr.20. – P. 12; Lapkričio 8. – Nr.21. – P. 12; Lapkričio 22. – Nr. 22. .P. 1

⁸ *Васіляускене А.* Литовці вітають голову Громади українців Вільнюсу Наталію Шертвітене з високою державною нагородою // Парафіяльне Слово. – 2009. – Ч. 8. – 22 лютого. – С. 3–4; *Васіляускене А.* Наталі Шертвітене нова нагорода // Парафіяльне слово. – 2012. – Ч. 20. – 20 травня. – С. 5–6

⁹ *Васіляускене А.* Литовці біля пам'ятників, що прославляють Україну // Парафіяльне Слово. – 2012. – Ч. 26. – 24 червня. – С. 4; 2012. – Ч. 34. – 19 серпня. – С. 4; *Васіляускене А.* У Литві відзначена Незалежність України // Парафіяльне Слово. 16 вересня 2007. Ч. 37 (365). – С. 4; *Vasiliauskienė A.* Pripažinta genocidu // Mokslo Lietuva. 2006. Gruodžio 7–20. – Nr. 21. – P. 7, 13; *Vasiliauskienė A.* Ukrainos ambasadoje paminėtas Sukilėlių armijos 65-metis // Lietuvos aidas. 2008. Sausio 10. – Nr.8. – P. 1, 6; Sausio 11. – Nr.9. – P. 6; *Vasiliauskienė A.* Ukrainos konstitucijos dešimtmečiui skirtas renginys // Lietuvos aidas. 2006. Liepos 7. – Nr.152. – P. 1, 7; *Vasiliauskienė A.* Ukrainos Nepriklausomybės minėjimas // Lietuvos aidas. 2007. Rugsėjo 12. – Nr. 208. – P. 6.

Lietuvoje leistos “Pasaulinės literatūros bibliotekos“ vienas tomų, pasirodęs 1988 m., skirtas XIX a. literatūrai: “Tarasas Ševčenka, Ivanas Franko, Lesia Ukrainka; Eilėraščiai, poemos, drama“. 560 puslapių “Pasaulinės literatūros bibliotekos“ 66 knyga sudarė habil. dr. Birutė Baltrušaitytė Masionienė (1940 10 24–1996 08 02), pristatydama šiuos tris korifėjus reikšmingus ir pasaulinės literatūros raidai detaliame apžvalginiame straipsnyje “Viršukalnių ir gelmių poetai“¹⁰. Be to knygos pabaigoje ji pateikia išsamius paaiškinimus – komentarus skelbiamai poezijai.

Knygoje mokslininkė pirmąsyk vienoje vietoje Lietuvos visuomenei pateikti visų trijų žymiausių Ukrainos “gelmių poetų“ posmus.

Žvilgtelėsime, kaip šių asmenybių vardas įamžintos Lietuvoje.

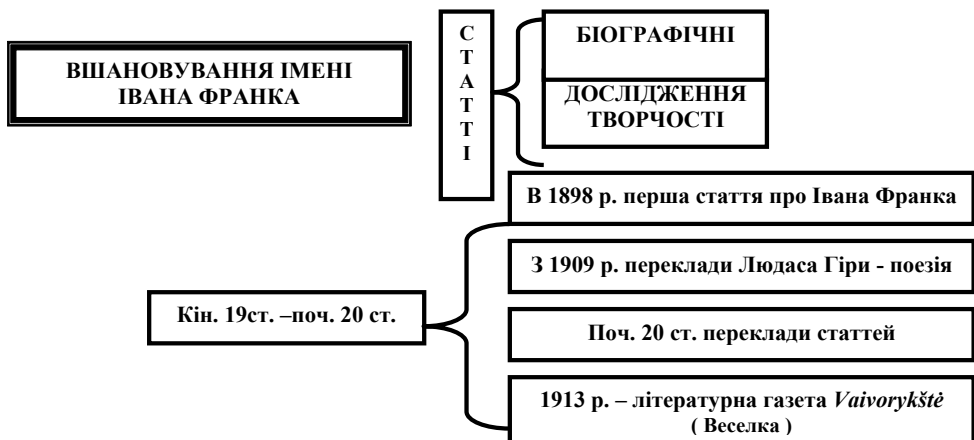
Lesė Ukrainka

2007 m. Natalijos Šertvytienės iniciatyva organizuotas ne vienas renginys Lesei Ukrainkai (1871 02 25–1913 08 01), nagrinėjantis jos kūrybą, supažindinantis su jos gyvenimu: parodos,

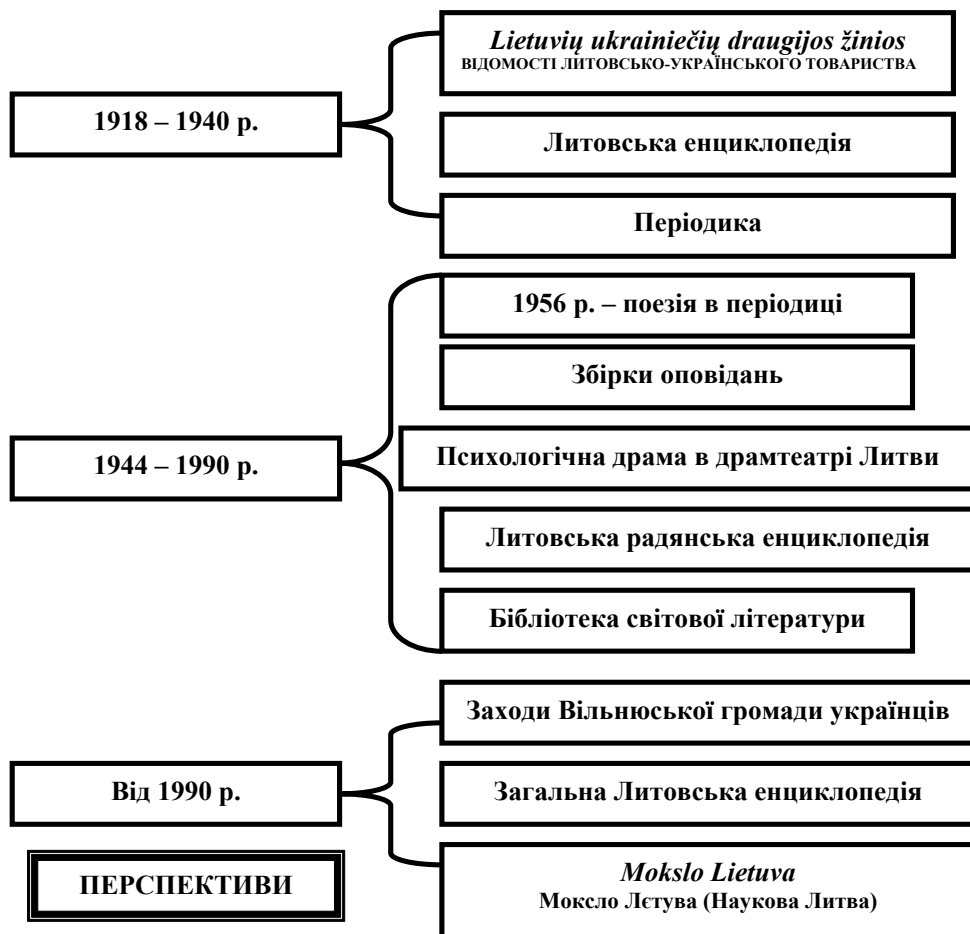
filmai, ekskursija. N. Šertvytienės pastangomis ukrainiečiams ir lietuviams buvo suorganizuota pažintinė kelionė į Druskininkus, čia kurorte, kurį laiką gydėsi garsioji Ukrainos poetė, be to, nukeliauta ir į Lesės Ukrainkos gimtinę. Galima pasidžiaugti, kad ši kelionė išsiplėtė į lietuvių – ukrainiečių istorinių ryšių paiešką: Lucko – Liubarto pilis, XV a. pradžios istorinių įvykių paralelės su nūdienu ir švietėjiška dabarties veikla. Vieninteliame Lietuvoje mokslui skirtame periodiniame

1 схема

ІВАН ФРАНКО І ЛИТВА

¹⁰ Masionienė B. Viršukalnių ir gelmių poetai // Tarasas Ševčenka, Ivanas Franko, Lesia Ukrainka: Eilėraščiai, poemos, drama / sudarė Birutė Masionienė. Vilnius: Pasaulinės literatūros biblioteka. 1988. – Kn. 66. – P. 517–531.

leidinyje “Mokslo Lietuva” išspausdintas platus straipsnis “Lesios Ukrainkos (1871 02 25–1913 08 01) jubiliejui” – tai pirmoji tokia plati pažintis su Ukrainos poete Lietuvos periodikoje¹¹. Lietuvoje norima daugiau sužinoti apie Lesę Ukrainką¹².

Ivanas Franko ir Lietuva

Ivanas Franko (1856 08 27–1916 05 28) ir Lietuva tai labai plati tema, kurią galima nagrinėti daugeliu aspektų. Tarkim, lyginti Ivano Franko darbuose atskleistą istorinį – socialinį faktorių su to meto Lietuva. Galima lyginti I. Franko literatūrinį palikimą su to pat laikmečio lietuvių literatūrai darbu, galima lyginti I. Franko asmenybę su žymiais Lietuvos veikėjais. Be abejo yra ir daugelis kitų krypčių, o detalizuojant, kiekvienoje jų tyrinėtojai ras įdomių minčių naujoms temoms.

¹¹ Šertvytienė N., Vasiliauskienė A. Lesios Ukrainkos (1871 02 25–1913 08 01) jubiliejui // Mokslo Lietuva. – 2011. Balandžio 21. – Nr. 8. – P. 10–11.

¹² Ольшевський І. Алдона Василяускене: “У Литві хочуть більше знати про Лесю Українку” // Наш Університет. – Луцьк. – 2007. – № 1 (12). – 20 січня. – С. 8.

Šiame straipsnyje, pasinaudojant mūsų sudaryta schema, galima žvilgterėti kaip Ivano Franko vardas buvo garsintas Lietuvoje, jam skirti straipsniai¹³ (žr.: schema 1).

Literato – rašytojo ar poeto vardo garsinimą sudaro dvi veiklos kryptys: 1. žinios apie jį t.y. biografiniai ar kūrybą nagrinėjantys straipsniai; 2. Jo darbų pristatymas skaitytojui – čia itin svarbus vertėjų kokybiškas triūsas.

Minėdami šias kryptis atsižvelgsime į istorinius laikotarpius, lėmusius (skatinusius ar stabdžiusius) literato tapsmą žinomu. Mūsų sudarytoje lentelėje išskyrėme keturis laikotarpius: Lietuvai esant carinės imperijos valdžioje; Nepriklausomoje Lietuvoje; Sovietinės okupacijos metu ir Paskutinysis ketvirtas laikotarpis – Lietuvai atgavus Nepriklausomybę.

Kalbant apie perspektyvas pažymėtina, kad , o 2005 m. gegužės 25 d. – Šiaulių universitetas pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Lvovo nacionaliniu Ivano Franko universitetu. Tad garsinti Lietuvoje Ivano Franko vardą yra puikios galimybės.

Taraso Ševčenkos vardo garsinimas.

Daugiausia dėmesio skiriama Ukrainos žodžio, meno ir minties korifėjui Tarasui Ševčenkai (1814 03 09–1861 03 10)¹⁴, 1829–1831 m. gyvenusiam Vilniuje. Detalizuosime tris svarbiausias T. Ševčenkos vardą įamžinančias formas: paminklus (paminklinės lentos, gatvė, biustas, bareljefas, auditorija), jo kūrybos vertimus lietuvių kalbą ir T. Ševčenkai skirtus renginius.

Paminklai. Vilnius turėjo didelės įtakos T. Ševčenkos dailininko – formavimuisi (nutapė vieną pirmųjų savo savarankiškų piešinių su užrašu “Tai mano tėvas“, kuris šiuo metu saugomas T. Ševčenkos nacionaliniame muziejuje Kijeve). Išvykęs bičiuliams į Vilnių rašė laiškus, o vėliau rašys: “Vilnius brangus mano širdžiai“. Šie žodžiai įamžinti 1961 m. atidengtoje memorialinėje lentoje, esančioje Vilniaus universiteto centrinių rūmų

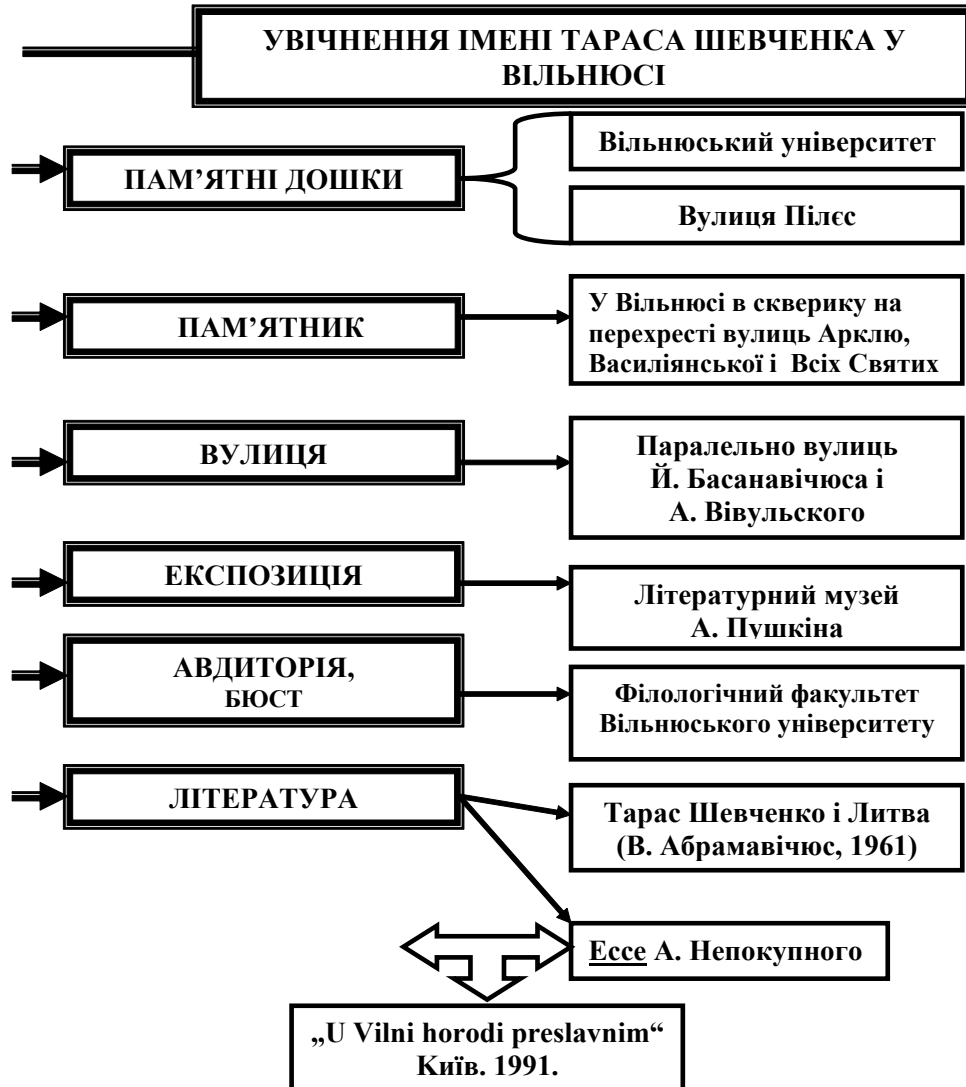
¹³ *Vasiliauskienė A.* Ivano Franko jubiliejui artėjant // Mokslo Lietuva. 2006. Kovo 23 – balandžio 3. – Nr. 6. – P. 15;

Vasiliauskienė A. I. Franko kūryba Lvovo universitete pirmą kartą suskambo ir lietuvių kalba // Lietuvos aidas. 2007. Birželio 23. – Nr. 142. – P. 2–3; *Vasiliauskienė A.* Lvovo nacionaliniame Ivano Franko universitete paminėtas minties ir dvasios galiūnas // Sandrava. 2006. Gruodis. – Nr. 3. – P. 7; *Vasiliauskienė A.* Lvovo nacionalinis Ivano Franko universitetas jau šešioliką kartą sukvietė Europos slavistus // Lietuvos aidas. 2007. Birželio 18. – Nr. 137. – P. 6–7.

¹⁴ *Vasiliauskienė A.* Для аудиторії імені Тараса Шевченка передано нові книги з україністики // Парафіяльне Слово. – 2008. – Ч. 15. – 13 квітня. – С. 3–4; *Vasiliauskienė A.* Книги із України – бібліотеці Вільноського Університету // Парафіяльне Слово. – 2003. – Ч. 20 (145). – 20 травня. – С. 7–8; *Vasiliauskienė A.* Пам’ятник Тарасу Шевченку – реалізовані сподівання українців // Парафіяльне Слово. – 2011. – Ч. 37. – 11 вересня. – С. 4; 2011. – Ч. 38. – 18 вересня. – С. 3–4; 2011. – Ч. 39. – 25 вересня. – С. 4; *Vasiliauskienė A.* Festivalis “Taraso aušros“ // Lietuvos aidas. – 2012. Birželio 16. – Nr. 139, 140, 141. – P. 8; Birželio 20. – Nr. 142, 143, 144. – P. 8; *Vasiliauskienė A.* Įamžintas Ukrainos dvasios milžinas Tarasas Ševčenka // XXI amžius. – 2011. Rugsėjo 7. – Nr. 63. – P. 1; *Vasiliauskienė A.* Paminėtas Tarasas Ševčenka // Lietuvos aidas. – 2012. Kovo 14. – Nr. 61, 62, 63. – P. 7; *Vasiliauskienė A.* Paminėtos Taraso Ševčenkos 199-osios gimimo metinės // Lietuvos aidas. – 2013. Balandžio 10. – Nr. 79, 80, 81. – P. 6; *Vasiliauskienė A.* Šv. Kazimiero dieną ukrainiečiai paminėjo Tarasą Ševčenką (1814 03 09–1861 03 10) // Lietuvos aidas. – 2006. Kovo 14. – Nr. 59. – P. 9; *Vasiliauskienė A.* Tarasas Ševčenka – ukrainiečių tautinio mentaliteto jungiamoji grandis (195-osioms gimimo metinėms) // Voruta. – 2009. Liepos 4. – Nr. 13. – P. 14; Liepos 18. – Nr. 14. – P. 14; Rugsėjo 8. – Nr. 15. – P. 14; *Vasiliauskienė A.* Taraso Ševčenkos paminklas Vilniuje // Lietuvos aidas. – 2011. Rugsėjo 7. – Nr. 199, 200, 201. – P. 1, 5; *Vasiliauskienė A.* Taraso Ševčenkos vardo įamžinimas Lietuvoje // Lietuvos aidas. – 2005. Kovo 26. – Nr. 70. – P. 8.

(Istorijos fakultetas) sienoje, liudijama, kad T. Ševčenka mokėsi tapybos pas profesorių J. Rustemą (dera pastebėti, kad tai nauja Vilniaus ukrainiečių bendrijos pastangomis 1996 m. pakeista paminklinė lenta). Vilniuje yra ir daugiau T. Ševčenkos vardą įamžinusių vietų (žr.: 2 schema).

2 схема

2004 m. kovo 9 d. Pilies gatvės 10 namą (čia T. Ševčenka gyveno nuo 1829 m. rugsėjo 9 d. iki 1830 m. kovo 19 d.) papuošė memorialinė lenta. Paminklinės lentos – prasminga ukrainiečių susibūrimo vieta Taraso Ševčenkos gimimo ar mirties dieną: skamba jo žodžiais sukurtos dainos, deklamuojamos eilės, sakomos patriotinės kalbos – tai brangios, nepakartojamos akimirkos ne tik ukrainiečiui bet ir kiekvienam gerbiančiam Ukrainą.

Vilnius T. Ševčenkos vardą įamžinęs ir gatvės pavadinime. 2011 m. rugsėjo 3 d. Vilniuje Bazilijonų, Arklių ir Visų Šventųjų gatvių sankirtoje esančiame skvere buvo atidengtas paminklas Tarasui Ševčenkai (skulptorius Vitalij Andrijanov), o spalio 21 d. jį pašventino Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčios klebonas kun. Pavlo Jachimec *OSBM*.

Skulptūros atidengime dalyvavo Ukrainos Aukščiausios Rados pirmininkas Volodymyras Litvinas, LR Seimo pirmininkė Irena Degutienė, Vilniaus miesto meras Artūras Zuokas (jį ir atidengė paminklą), Ukrainos Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvos Respublikoje Valerijus Žovtenka, Lietuvos Respublikos Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Ukrainoje Petras Vaitiekūnas, Seimo nariai, diplomatai, skulptūros autorius Vitalijus Andrijanovas, Vilniaus ukrainiečių draugijos pirmininkė Natalija Šertvytienė, poetas Vladas Braziūnas, ukrainiečiai, lietuviai, kitų tautybių Taraso Ševčenkos gerbėjai. Dainavo į Sostinės dienas atvykęs ansamblis „TaRūta“, tačiau gaila, kad jų programoje nebuvo klasikinės muzikos kūrinių T. Ševčenkos žodžiais, netgi himno.

Paminklas Vilniuje – ne tik pagarba poetui, tai ir raginimas sekti jo idealais, nepraradusiais aktualumo ir šiandieną.

Keletą dešimtmečių Vilniuje, A. Puškino muziejuje yra speciali, nors ir nedidelė T. Ševčenkos gyvenimui ir kūrybai skirta ekspozicija.

2006 m. gegužės 3–4 d. Ukrainos Prezidentas Viktoras Juščenka, darbo vizitu lankydamasis Vilniuje, Vilniaus universitete Filologijos fakultete atidarė Taraso Ševčenkos auditoriją, liudydamas šio fakto istorinę svarbą.

Ukrainos ambasados Lietuvos Respublikoje Nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus Boryso Klimčiuko, Kultūros atašė Olenos Paryš – įrengtą auditoriją ir perduotą turtą: knygas, T. Ševčenkos bareljefą, ukrainietišką atributiką perėmė tuometinės Slavų filologijos katedros vedėja doc. dr. Jelena Konickaja. Ji katedrai vadovavo 2005–2006 m., kol reorganizuojant, 2006 m. Slavų filologijos katedra buvo sujungta su Rusų filologijos katedra ir pavadinta Slavistikos katedra. Tad ir dabar, pagal susitarimą, visi slavistikai (ne rusistikai) priklausantys daiktai – prižiūrimi doc. dr. Jelenos Konickajos, tad ir T. Ševčenkos auditorija ji nuoširdžiai rūpinasi.

2008 m. balandžio 9 d. Ukrainos ambasadoje doc. dr. Jelena Konickaja, „Mokslo Lietuvos“ redaktorius Gediminas Zemlickas, Lietuvių, ukrainiečių istorikų asociacijos prezidentė dr. Aldona Vasiliauskienė susitiko su Laikinai einančio Nepaprastojo ir įgaliotojo Ukrainos ambasatoriaus Lietuvai pareigas dr. Grigorijumi Nečeporenko, ambasatoriaus patarėju Olehu Lypskiu. Taraso Ševčenkos auditorijai ambasada kartu su Lietuvių ukrainiečių istorikų asociacija perdavė apie 80 knygų (55 knygos pažymėtos Lietuvių, ukrainiečių istorikų asociacijos antspaudu, tai asociacijos dovana T. Ševčenkos auditorijai)¹⁵.

T. Ševčenkos auditorija papildė naujomis knygomis, kurios teikia vertingų žinių Vilniaus universiteto studentams ir dėstytojams bei kitiems, besidomintiems ukrainistika.

Vilniaus ukrainiečių bendrija padėjo nemaža pastangų, atidaryti T. Ševčenkai skirtą muziejus (pirmininkė Natalija Šertvytienė surinkusi vertingos medžiagos) tačiau kol kas tai neįgyvendinta.

T. Ševčenkos kūrybos vertimai. Be jau paminėtų minėtų formų, labai svarbi T. Ševčenkos vardo įamžinimo forma – poeto kūrybos sklaida.

¹⁵ Василюскене А. Для аудиторії імені Тараса Шевченка передано нові книги з україністики // Парафіяльне Слово. 13 квітня 2008. – Ч. 15. – С. 3–4; 19. Василюскене А. Книги із України – бібліотеці Вільнюського Університету // Парафіяльне Слово. – 2003. – Ч. 20 (145). – 20 травня. – С. 7–8.

Dera pastebėti, kad Vilniuje jau 1861 m. pasirodė pirmieji T. Ševčenkos kūrybos vertimai, bet tai buvo vertimai į lenkų kalbą (žr.: 3 schema). Plečiantis žinioms apie T. Ševčenką, gausėjo jo gerbėjų. Ir 1883 m. Garliavoje susibūrė T. Ševčenkos kūrybos mylėtojų draugija (J. Andziulaitis-Kalnėnas, J. Mačys-Kėkštas, K. Sakalauskas-Vanagėlis ir kt.).

3 схема

ТВОРЧИСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ЛИТОВСЬКОЮ МОВОЮ

→ 1861 р. Перші переклади творів Т. Шевченка у Вільнюсі (В. Сірокомля переклав збірку *Кобзаря* на польську мову)

→ 1883 р. У Гарляві створилася спілка шанувальників творчості Т. Шевченка (Й. Андзюлайтіс-Кальнєнас, Й. Мачіс-Кєкштас, К. Сакалаускас-Ванагєліс)

→ Й. Андзюлайтіс: переклади на литовську мову у *Світанку* (1885), *Хранителі Нямунаса* (1886), *Литовському голосі* (1887)

→ Людас Гіра, 1912 р. У Сейнах випустив книжку *Віночок рядків Тараса Шевченка*. У литовській пресі публіковані перші огляди життя та діяльності поета

→ 1952, 1955, 1961 р. Збірки поезії Т. Шевченка (перекладав Людас Гіра, Вінцас Міколайтіс-Путінас, Антанас Вянцлова, Едуардас Межялайтіс ...)

→ Поему *Рече та стогне Дніпр широкий* (поет створив у Петербурзі у віці 23 років, 1837 р.), переклав Алексіс Хургінас

→ 1988 р. 66 книга *Бібліотеки світової літератури* (створила Біруте Масьонєнє) присвячена відомим корифеям літератури України Тарасові Шевченку, Іванові Франку та Лесі Українці

Pirmuoju T. Ševčenkos eilių vertėju tapo J. Andziulaitis: 1885 m. “Aušroje“, 1886 m. “Nemuno sarge“, 1887 m. “Lietuviškajame balse“ pasirodė T. Ševčenkos kūriniai lietuvių kalba.

Vėliau žymiausiu populiarioju tapo Liudas Gira, 1912 m. Seinuose išleidęs knygėlę “Taraso Ševčenkos eilių vainikėlis“. Jam priklauso ir pirmosios poeto gyvenimo ir veiklos apžvalgos lietuviškoje spaudoje.

Sovietmečiu išleista keletas T. Ševčenkos poezijos rinkinių (1952, 1955, 1961 m.), kur jo posmus vertė Liudas Gira, Vincas Mykolaitis-Putinas, Antanas Venclova, Eduardas Mieželaitis ir kiti (Garsųjį, daina tapusį eilėraštį “Platusis Dniepras šniokščia užia“, kurį dvidešimt trejų metų poetas sukūrė Peterburge (1837 m.), išvertė Aleksys Churginas). Apie T. Ševčenkos ryšius su Lietuva yra rašęs Kostas Korsakas.

Minėjimai. Be minėtos literatūros T. Ševčenkos vardas buvo garsintas ir jam skirtomis dienomis. Pirmą kartą Lietuvoje viešai Tarasas Ševčenka paminėtas 1914 m., minint poeto 100-ąsias gimimo metines.

Nepaisant caro valdžios draudimų ši renginį organizavo lietuvių literatūros klasikė Julija Žymantienė – Žemaitė (1845 06 04–1921 12 07). Lietuvai paskelbus nepriklausomybę ir 1928 m. įsikūrus lietuvių – ukrainiečių draugijai, T. Ševčenkos dienų šventė tapo tradicine. Apie jas rašyta jau minėtose “Lietuvių – ukrainiečių draugijos žiniose“. Ši tradicija buvo atgaivinta 1989 m. Taraso Ševčenko – ukrainiečių bendrumos simbolio – kasmetiniai renginiai “Taraso Ševčenkos dienos“ kovo mėnesį (koncertai, parodos, skaitoma poezija) domina lietuvius bei kitų tautų, gyvenančių Lietuvoje, žmones. Į renginius, Vilniaus ukrainiečių bendrijos kvietimu atvyksta Ukrainos kobzariai, bandūristai, meno kolektyvai.

2012 m., minint T. Ševčenkos perlaidojimą Ukrainoje (gegužės 22 d.) Vilniaus ukrainiečių bendruomenės pirmininkė N. Šertvytienė suorganizuotą pirmąjį festivalį “Taraso žaros“. Į festivalį atvyko atlikėjų delegacija “Kazokų garbė“ iš Poltavos, dainininkės iš Latvijos, Estijos. Tai tarptautinių dainų konkursų laureatai, Poltavos filharmonijos vadovaujantys specialistai kazokai

Sergiejus Sošinas ir Jurijus Klimenko, žinomas artistas ukrainiečių kazokų generolas (“**chorunžij**“) Aleksandras Telekas su žmona kazoke Liudmila (**bereginia**), Nina Poltavec (**bereginia**) su vyru Valerijumi Poltavec – kazokų pulkininku; dainininkės iš Talino – Olesia Litnevska, iš Rygos Olena Nesterovič. Lietuvos ukrainiečius atstovavo Jurijus Čiornyj, pritariant gitarai atlikęs muzikinį kūrinį. Renginį sumaniai vedė Olegas Didenko – generolas – (“**osavul**“) Ukrainos kazokų, Ukrainos kazokų hetmano padėjėjas nacionalinio – patriotinio auklėjimo srityje.

N. Šertvytienė tikėjosi, kad pavykęs festivalis, sudomins Lietuvos ir Ukrainos atsakingus darbuotojus ir kitąmet festivalis nuskambės labai plačiai.

Paminklinė lenta Evhenui Konovalecui

Lietuvoje pagerbti ne tik literatūros klasikai ukrainiečiai, bet ir politiniai veikėjai, dvasininkai.

2012 m. gruodžio 5 d. Kaune paminkline lenta įamžintas Evheno Konovaleco (1891 06 14–1938 05 23) atminimas¹⁶. Renginį sudarė dvi dalys: konferencija Kauno miesto

¹⁶ Василюскене А. Пам’ятна дошка Євгенові Коновальцю // Парафіяльне Слово. – 2012. – Ч. 50. – 9 грудня. – С. 3–4; 2012. – Ч. 51. – 16 грудня. – С. 3–4; *Vasiliauskienė A.* Kaune įamžintas ukrainiečio,

savivaldybės didžiojoje salėje ir memorialinės lentos Evhenui Konovalecui atidengimo ceremonija (Laisvės alėja 34). Konferencijoje “Rezistencija Ukrainoje ir Lietuvoje“ išklausti trys pranešimai (Vasylio Kapkano, Ihorio Sileckio ir Gedimino Jankaus). Be to, pristatytas filmas apie E. Konovalečą.

Pranešimuose kalbėta apie E. Konovalečą – žymų Ukrainos karinį ir politinį veikėją, Ukrainos Tautos Respublikos armijos pulkininką, Ukrainos karinės organizacijos vadovą, Ukrainos Nacionalistų organizacijos vadovą (nuo 1927 m.), Ukrainos tautininkų organizacijos valdybos pirmininką, Lietuvos pilietį (1929 m.). E. Konovalecas – puikus pavyzdys jaunimui savo atsidavimu Tėvynei ir laisvei – aukščiausioms vertybėms žmogaus ir tautos gyvenime... Tad prelegentai akcentavo istorinės atminties išsaugojimo bei tikrų istorinių žinių sklaidos svarbą, meilės ir pasiaukojimo žmogui ir Tėvynei būtinybę.

Paminklinės lentos atidengimas išsivadavimo kovų vadui – simbolis ir pavyzdys, teikiantis vilčių, kad bus bendradarbiaujama ateityje, kuriant valstybingumą.

Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino istorijos garsinimo centrai Lietuvoje.

Lietuvių – ukrainiečių mokslo bei kultūros ryšių plėtroje itin svarbus Rytų (Graikų) apeigų katalikų Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas* (Ordo Sancti Basilii Magnum – *OSBM***), kuris 2017 m. minės 400 metų savo veiklos jubiliejų. 1617 m. įkurtas unitų ordinas siekė įgyvendinti 1596 m. Brastos Bažnytinės unijos nutarimus.

Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas – vienintelis ordinas, įkurtas Lietuvoje, jo lopšys – Vilnius¹⁷. Ordino kūrimo iniciatorius ir dvasinis vadovas Ivanas Kuncevičius – šv. Josafatas (1580–1623)¹⁸ ir jo aktyviausias bendradarbis Josyfas Veljaminsas Rutskis (1574–1637). Šventas Juozapas, Vilniuje išgyvenęs 21 metus (1596–1617), išvyko į Polocką. 1623 m. lapkričio 12 d. per ganytojišką vizitaciją Vitebske jis buvo nužudytas prieš Bažnyčios vienybę kovojusių priešų. 1643 m. Juozapas paskelbtas Palaimintuoju, 1867 m. – Šventuoju. Tai pirmasis ukrainietis, kanonizuotas Katalikų Bažnyčios.

Lietuvoje įkurto ordino vienuoliai tapo žinomi pastoracine, šviečiamąja veikla – statė bažnyčias (cerkves), vienuolynus, kūrė mokyklas, spaustuves – organizavo leidybinę veiklą. Išgarsinę vienuoliai bazilijonai iš Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino centro – Švč. Trejybės vienuolyno Vilniuje buvo kviečiami į įvairias vietas, kelti dvasinį – kultūrinį

Lietuvos piliečio Evhen Konovaleco atminimas // Lietuvos aidas. 2012. Gruodžio 8. – Nr. 274, 275, 276. – P. 6.

* Žinotina, kad Bazilijonų vienuolių ordinas ne kartą modifikavo savo pavadinimą: a). 1617 m. – Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas - Švč. Trejybės kongregacija; b). 1744 m. gegužės 11 d. Brève „Inter plus“, popiežius Benediktas XIV suteikė Bazilijonų ordinui naują pavadinimą – Šv. Bazilijaus Didžiojo Rusinų ordinas („Ordo Sancti Basilii Magni Ruthenorum“); c). 1882 m. po Dobromilo reformos ordinas pasirinko ilgesnį pavadinimą – Šv. Bazilijaus Didžiojo Rusinų kongregacijos ordinas; d). 1932 m. Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas buvo pavadintas jo dvasinio kūrėjo vardu ir dabar vadinasi Šv. Juozapato Bazilijonų ordinas.

** Tai Rytų (Graikų) apeigų katalikų ordinas: Ordo Sancti Basilii Magni – *OSBM* (lotyniškai); Чин Святого Василя Великого – ЧСВВ (ukrainietišškai). Ukrainoje veikia Švenčiausiojo Išgelbėtojo tėvų bazilijonų provincija, Lietuvoje – Šv. Juozapato Bazilijonų ordino Vilniaus vienuolynas.

¹⁷ Васіляускене А. Чин св. Василя Великого: поширення історії // Матеріали VI Міжнародного конгресу україністів. Історія. Політологія. Київ. 2008. Книга 3. Частина 1. – С. 373–389.

¹⁸ *Vasiliauskienė A.* Ivanas Kuncevičius – šventas Juozapas // Lietuvos aidas. Naujausios žinios. 2007. Lapkričio 15. – Nr. 262. – P. 2–3.

gyvenimą: kūrėsi bazilijonų vienuolynai ne tik Lietuvos, bet ir Lenkijos, Ukrainos ir itin gausiai – dabartinės Baltarusijos teritorijose.

Bazilionai. Taip netoli Šiaulių, Padubysyje XVIII a. viduryje pradėjo augti Bazilijonų miestelis – vienintelė vietovė pasaulyje, įamžinusi vienuolių bazilijonų vardą¹⁹. Tai pirmasis ir itin svarbus Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino vardo įamžinimas ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje.

Miestelyje kadaise vienuolių ukrainiečių pastatyta bažnyčia, ne kartą pertvarkyta, remontuota, tačiau laiko tėkmėje išsaugojusi Šv. Bazilijaus Didžiojo titulą. Tai vienintelė taip pavadinta bažnyčia Lietuvoje. Bažnyčią puošia ukrainiečiams svarbios ikonos: šv. Juozapato, šv. Bazilijaus – atvežtos iš Ukrainos ir padovanotos lietuvių parapijai (parapija priklauso 1997 m. įsteigta Šiaulių vyskupijai).

Bazilionuose dažnai apsilanko ne tik Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčios kunigai bei broliai – vienuoliai bazilijonai, bet ir į Lietuvą atvykę svečiai iš Ukrainos: ir dvasininkai, ir pasauliečiai – dalyvauja susitikimuose su miestelio bendruomene, mokyklos kolektyvu²⁰.

Mokyklos kolektyvui itin svarbūs liko susitikimai su iš Brazilijos į Ukrainą sugrįžusiu kunigu t. Vasilijum (Volodymyru Evhenu) Zinko *OSBM* (1922 02 15–1947 06 01–2008 04 23), tapusiu lietuviams artimu bičiuliu²¹.

2009 m. spalio 9–11 d. IX konferencijos, skirtos šv. Bazilijaus Didžiojo ordinui metu prie Bazilijonų vidurinės mokyklos atidengtas ir pašventintas beveik 4 metrų aukščio ažuolinis paminklas – skulptūra, skirta Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinui (skulptorė Birute Kasperavičienė). Skulptūra pastatyta mokyklos direktoriaus Rimanto Gorio iniciatyva ir pastangomis (Skulptūros pamatus finansavo Bazilijonų žemės ūkio bendrovės pirmininkas Tadas Rimkevičius. Medis buvo gautas iš Šiaulių miškų urėdijos (urėdas – Stasys Pališkis). Skulptūrą tašė Kasperavičių šeima (tėvai ir sūnus), autorystę atiduodami žmonai ir motinai Birutei Kasperavičienei. Skulptūros darbus finansavo Ričardas Janulis). Tai pirmas paminklas ukrainiečiams Lietuvoje ir pirmas paminklas pasaulyje, įamžinęs Šv. Bazilijaus Didžiojo ordiną. Vienintelė vietovė pasaulyje – nedidelis bažnytikaimis Bazilionai – įamžinusi vienuolių bazilijonų vardą dabar tapo ir pirmąją vietovę pastačiusia paminklą įamžinantį ukrainiečius bei vienuolius²².

¹⁹ *Vasiliauskienė A.* Vienuoliai bazilijonai įamžino savo vardą Šiaulių krašte // Mūsų dienos. – 2003. Rugsėjo 5. – Nr. 29. – P. 3; Rugsėjo 12. – Nr. 30. – P. 3; Rugsėjo 19. – Nr. 31. – P. 3

²⁰ *Vasiliauskene A.* Міжнародний День Учителя у Базіліоні за участю о. Павла Яхимця ЧСВВ // Парафіяльне Слово. – 2003. – Ч. 38. – 28 вересня. – С. 5–6; 2003. – Ч. 39. – 5 жовтня. – С. 7–8; *Vasiliauskene A.* Монахи-Василіяни на зустрічі у Базіліонській середній школі в часі Адвенту (Передріздвяного посту) // Парафіяльне Слово. – 2004. – Ч. 3. – 12 січня. – С. 4; *Vasiliauskene A.* Незвичайна діяльність Базіліонської школи // Парафіяльне Слово. – 2008. – Ч. 14. – 6 квітня. – С. 4; *Vasiliauskienė A.* Bazilijonų vidurinė mokykla pagerbė vienuolius bazilijonus // Dialogas. 2009. Spalio 30. – Nr. 39. – P. 13; *Vasiliauskienė A.* Bazilijonų vidurinės mokyklos ryšiai su ukrainiečiais // Lietuvos aidas. 2005. Spalio 3. – Nr. 229. – P. 8; *Vasiliauskienė A.* Ryšiai tarp Bazilijonų vidurinės mokyklos kolektyvo ir ukrainiečių plėtra // Tautinių bendrijų informacinis biuletenis. 2003. – Nr. 2 (11). – P. 4–6; *Vasiliauskienė A.* Šventinis renginys ir susitikimai Bazilijonų vidurinėje mokykloje // Lietuvos aidas. 2005. Gruodžio 6. – Nr. 283. – P. 9.

²¹ *Vasiliauskienė A.* Ukrainietis vienuolis bazilijonas kun. Vasilijus Zinko // Voruta. 2008. Balandžio 26. – Nr. 8. – P. 9; Gegužės 10. – Nr. 9. – P. 9; *Vasiliauskienė A.* Vienuolis bazilijonas kunigas Vasilijus Zinko – lietuvių bičiulis // Lietuvos aidas. 2007. Kovo 1. – Nr. 49. – P. 9; Kovo 2. – Nr. 50. – P. 9; Kovo 3. – Nr. 51. – P. 9.

²² *Vasiliauskienė A.* IX konferencija iš ciklo “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas” // Voruta. 2009. Lapkričio 7. – Nr. 21. – P. 15; Lapkričio 21. – Nr. 2. – P. 15; *Vasiliauskienė A.* Lietuvių ir ukrainiečių istorikai tęsia bendrus darbus // Tautinių bendrijų naujienos. 2009. – Nr. 4. – P. 22–23.

Bazilionų vidurinė mokykla, įsijungusi į Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinui skirtų konferencijų organizavimą turi sukaupusi nemaža ukrainistikos: ikonos, knygos, meno albumai, foto medžiaga iš minėtų konferencijų ciklo tiek Lietuvoje, tiek Ukrainoje. Ši sukaupta medžiaga tapo pagrindu 2013 m. gruodžio 19 d. mokykloje atidaryti “Daktarės Aldonos Vasiliauskienės klasė”. Klasę atidarė Ukrainos Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvos Respublikoje Valerijus Žovtenko, dalyvaujant Šiaulių rajono valdžios atstovams, Šiaulių universiteto rektoriui, vienuoliams bazilijonams iš Vilniaus, Lenkijos ir Ukrainos, o taip pat Lietuvos kunigams, mokslininkams²³.

Mokslinės tarptautinės konferencijos Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinui. Jau minėta Lietuvos, ukrainiečių istorikų asociacija, savo tyrinėjimams pasirinko Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino istoriją – rengiantis 2017 m. minėti ordino įkūrimo 400 metų jubiliejų.

2001–2011m. Lietuvoje ir Ukrainoje įvyko 10 Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinui skirtų mokslinių, tarptautinių konferencijų: 5 buvo organizuotos Lietuvoje (2001, 2003, 2004, 2006 ir

Таблиця ***

Цикл конференцій “Чин Св. Василя Великого”

Конференції	Дата	Назва конференції	Місце	Кількість доповідей
I	8–10 листопада 2001 р.	Василіяни в Литві і в Україні	Литва Шяуляй, Базіліонай, Вільнюс	13
	15–17 травня 2003 р.	Чин Св. Василя Великого: Добромільська реформа і відродження української церкви	Україна Львів, Крехів, Доброміль	
III	18–21 вересня 2003 р.	Чин Св. Василя Великого: освітня діяльність	Литва Базіліонай, (Шяуляйський р-н)	16
IV	29–30 листопада 2003 р.	Чин Св. Василя Великого: василіяни на Волині	Україна Володимир – Волинський	4
V	11–13 листопада 2004 р.	Чин Св. Василя Великого: історія і дослідження	Литва Шяуляй, Вільнюс	11

*** Lentelė sudaryta remiantis konferencijų programomis (saugomos dr. Aldonos Vasiliauskienės asmeniniame archyve).

²³ Babenskienė A. Dr. Aldonos Vasiliauskienės plačiašakės veiklos ypatingas įvertinimas // Utenis. 2014. Sausio 8. – Nr. 2. – P. 3–4; Brikas A. Mokykloje atidaryta istorikės klasė // Šiaulių kraštas. 2013. Gruodžio 23. – Nr. 295. – P. 6; Guščius A. Titulai veltui nedalijami // XXI amžius. 2014. Sausio 31. – Nr. 5. – P. 11; Pilvelis. A. “Lietuvos aido“ bendradarbei – neįprastas įvertinimas // Lietuvos aidas. 2014. Sausio 8. – Nr. 4, 5, 6. – P. 6–7; Skomskis J. Aldona, Dievas su Jumis // Šviesa. 2014. Balandis. – Nr. 5. – P. 2; Vercinkevičius J. Bazilionų vidurinės mokyklos vardinė klasė // Voruta. 2014. Sausio 4. – Nr. 1. – P. 4; Zapreckienė L. Vardinė klasė ir kunigaikštienės ordinas // Katalikas. 2014. Vasario 7. – Nr. 3. – P. 3.

VI	12–14 травня 2005 р.	Чин Св. Василя Великого: історія і освітня діяльність	Україна Брюховичі, Бучач	19
VII	10–12 листопада 2006 р.	Литовці і українці: історично – культурні зв'язки	Литва Шяуляй, Базіліонай, Вільнюс	15
VIII	27–28 липня 2007 р.	Чин Св. Василя Великого: Лаврівський монастир Св. Онуфрія	Україна Старий Самбір – Лаврів	7
IX	9–11 жовтня 2009 р.	Чин Св. Василя Великого: 260 років культурної діяльності оо. Василян в Базіліонай	Литва Базіліонай, (Шяуляйський р-н)	8
X	6–8 жовтня 2011 р.	Чин Св. Василя Великого в історії церкви	Україна Луцьк	23

63 Lietuvoje +68 Ukrainoje = 131

2009 м.): Šiauliuose, Bazilionuose, Vilniuje ir 5 Ukrainoje (2003 (dvi), 2005, 2007 ir 2011 m.): Lvove, Krechive ir Dobromilyje; Voluinės Volodymyre; Bučiačyje; Staro Sambire ir Lavrive; Lucke²⁴ (žr.: 1 lentelė).

Tarptautinių – mokslinių konferencijų ciklas “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas” ne tik būrė mokslininkus, bet tapo savotiška baze, kurioje formavosi tolesnė mokslinių ryšių plėtra, išaugusi į bendradarbiavimo sutartis. 2004 m. rugsėjo 30 d. Šiaulių universitetas pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Metropolito Josifo Veljamino Rutskio Filosofijos – Teologijos studijų bazilijonų institutu Briuchovičiuose, o 2005 m. gegužės 25 d.,

²⁴ *Vasiliauskene A.* Цикл конференцій “Чин Св. Василя Великого” в контексті міждержавних зв’язків // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2006 рік. Львів: Логос. – 2006. Кн. 2. – С. 296–301; *Vasiliauskienė A.* Konferencija Lavrive: ciklo “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas” sąrašas // LAMMD Istorija. Vilnius: Vilniaus Pedagoginis universitetas. – 2008. – T. 70. – P. 78–81; *Vasiliauskene A.* Литовська делегація на –II–й Міжнародній науковій конференції, присвяченій ОО Василянам // Парафіяльне Слово. – 2003. – Ч. 21 (146). – 25 травня. – С. 9–10; 2003. – Ч. 22 (147). – 22 червня. – С. 8; 2003. – Ч. 23 (148). – 8 червня. – С. 5–6; 2003. – Ч. 30 (155). – 27 липня. – С. 5–6; *Vasiliauskene A.* Міжнародна науково-практична конференція, присвячена Чинові св. Василя Великого // Парафіяльне Слово. – 2005. – Ч. 25 (253). – 9 червня. – С. 6; 2005. – Ч. 26 (254). – 26 червня. – С. 7; 2005. – Ч. 27 (255). – 3 липня. – С. 4, 6; *Vasiliauskene A.* Огляд Конференції, посвяченої Чину Св. Василя Великого (1); (2); (3); (4); (5); (6) // Парафіяльне Слово. – 2003. – Ч. 38. – 28 вересня. – С. 5–6; 2003. – Ч. 39. – 5 жовтня. – С. 6–7; 2003. – Ч. 40. – 12 жовтня. – С. 4; 2003. – Ч. 41. – 19 жовтня. – С. 4; 2003. – Ч. 42. – 26 жовтня. – С. 3–4; 2003. – Ч. 45. – 16 листопада. – С. 4; *Vasiliauskene A.* Підготовча праця до III-ої Конференції // Парафіяльне Слово. – 2003. – Ч. 23. – 8 червня. – С. 6; *Vasiliauskene A.* Чин Св. Василя Великого і присвячений йому цикл конференцій // Парафіяльне Слово. – 2004. – Ч. 46 (222). – 14 листопада. – С. 3–4; *Vasiliauskienė A.* Konferencija ir susitikimai Lvove // Lietuvos aidas. 2011. Birželio 29. – Nr. 145, 146, 147. – P. 6; *Vasiliauskienė A.* Rengiantis būsimai konferencijai Ukrainoje // Lietuvos aidas. 2011. Rugsėjo 14. – Nr. 205, 206, 207. – P. 7.

kaip jau minėta, – su Lvovo nacionalinio Ivano Franko universitetu²⁵. Pažymėtina, kad nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje Šiaulių universitetas tapo pirmąja aukštąja mokykla Lietuvoje, pasirašiusia bendradarbiavimo sutartis su Ukrainos aukštojo mokslo institucijomis.

Tad Šiaulių universiteto globojama Bazilionų vidurinė mokykla, kurioje vyko ne viena minėtų konferencijų, tapo svarbiu ukrainistikos centru Šiaulių regione.

Rietavo “Aušros“ katalikiška vidurinė mokykla. Kitas svarbus centras – Žemaitijoje – Rietavo “Aušros“ katalikiška vidurinė mokykla, kuri nuo 1995 m. pradėjo organizuoti respublikines jaunųjų istorikų konferencijas, greitai tapusias ženklia jaunųjų mokslininkų ugdymo mokykla. 2005 m. balandžio 22 d. Rietavo katalikiškoje “Aušros“ vidurinėje mokykloje vykusioje XI respublikinėje jaunųjų istorikų konferencija jaunųjų istorikų konferencijoje “Tėvynės labui įnešu savo dalią...” (dalyvavo septynių mokyklų atstovai) Bazilionų vidurinės mokyklos mokinių atstovė Monika Augaitytė (mokytoja Aušrinė Andrijauskaitė) skaitė pranešimą apie vienuolius bazilijonus ir jų ryšius su Bazilionų mokykla. Bazilionų vidurinės mokyklos direktorius Rimantas Gorys parodė videofilmą iš susitikimo su konferencijos “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas“, vykusios Šiaulių universitete 2004 m., dalyviais. Taip per konferencijoje dalyvavusius moksleivius bei pedagogus, žinios apie vienuolius bazilijonus išplito ir kitose respublikos mokyklose.

Rietave ne kartą lankėsi Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčios kunigai bei broliai – vienuoliai bazilijonai bei į Lietuvą atvykę dvasininkai iš Ukrainos.

Į žinių sklaidą apie vienuolius bazilijonus įsijungusi dar viena mokykla, tęsė šviečiamąją veiklą²⁶. 2006 m. lapkričio 12–14 d. Rietavo “Aušros“ katalikiškoje vidurinėje mokykloje organizuotas Ukrainos katalikiškų mokyklų atstovų susitikimas su Žemaitijos krašto katalikiškų mokyklų atstovais. Susitikimo iniciatorius ir organizatorius iš Ukrainos pusės tuometinis Bučiačo kolegijos direktorius t. Ivanas (Teodozijus Majkovičius) *OSBM*. Išklausti pranešimai, dalintasi katalikiškų mokyklų veiklos sunkumais ir trukdžiais tiek Lietuvoje, tiek Ukrainoje, tartasi dėl tolesnio bendradarbiavimo. Deja, gražiai užsimezges bendradarbiavimas nutrūko – “Aušros“ katalikiška mokykla buvo uždaryta. Dera pastebėti, kad “Aušros” katalikiškos vidurinės mokyklos direktorė Danutė Bruževičienė lankėsi Ukrainoje, susitiko su Lvove veikiančių katalikiškų mokyklų vadovais ir jau buvo parengta bendradarbiavimo sutartis su Lvovo Religijų istorijos muziejumi...

Skapiškis. Nesusiformavus ukrainistikos mini centrui Rietave, dėmesys buvo nukreiptas į Aukštaitiją, kur pradėjo formuotis naujas židinys mažame, tačiau turinčiame turtingą istoriją Skapiškio miestelyje (Kupiškio r.). Čia, 2007 m. A. Vasiliauskienės sodyboje, Sibiro tremtinio tautodailininko Antano Ruškio (1924 03 04–2012 01 30)²⁷ pastatytas koplytstulpis politiniam kalniam ir tremtiniam atminti, skirtas arkivyskupui

²⁵ *Vasiliauskienė A.* Šiaulių universitetas ir Metropolito Josifo Veljamino Rutsio Filosofijos-teologijos studijų bazilijonų institutas Briuchovičiuose: kultūrinių mokslinių ryšių paralelės // Lietuvos aidas. 2008. Sausio 17. – Nr. 14. – P. 9; Sausio 18. – Nr. 15. – P. 9.

²⁶ *Vasiliauskienė A.* XII jaunųjų istorikų konferencija // Lietuvos aidas. 2006. Gegužės 26. – Nr. 118. – P. 8–9; *Vasiliauskienė A.* Į Rietavą vėl sukvieta “Aušros“ katalikiška vidurinė mokykla // Draugas. Menas. Literatūra. Mokslas. 2006. Gegužės 13. – Nr. 93 (19). – P. 1–3, 8; *Vasiliauskienė A.* Jaunimo pažiūrų raiška: Rietavo katalikiškos “Aušros“ vidurinės mokyklos pavyzdys // Lietuvos aidas. 2005. Balandžio 30. – Nr. 99. – P. 4; Gegužės 2. – Nr. 100. – P. 4.

²⁷ *Vasiliauskienė A.* Antano Ruškio koplytstulpis: arkivyskupo Mečislovo Reinio vardo įamžinimo plėtra // *A. Ruškys.* Prakalbinti ažuolai. Kaunas: Naujas lankas. 2009. – P. 5–9.

Mečislovui Reinui (1884 02 03–1907 06 10–1953 11 08)²⁸ – tai pirmasis kopyltstulpis Dievo tarnui M. Reiniui. Kopyltstulpio apačioje – granitinėje plokštėje iškaltas tekstas – prašymas “Arkivyskupe Mečislovai Reinį, laimink mus visus!” 2008 m. gegužės 23 d. kopyltstulpį pašventino vyskupas Juozas Preikšas dalyvaujant gausiam būriui dvasininkų bei tikinčiųjų²⁹. Per keletą metų kopyltstulpis tapo svarbiu religiniu – kultūriniu židiniu: čia vyksta suaugusiųjų, moksleivių bei katalikiškų organizacijų (ateitininkų) susibūrimai. Į jį atkreipė dėmesį ir ukrainiečiai: – namuose kaupiama ukrainistika: ikonos, meno albumai, mokslo knygos, tautodailės darbai, įvairūs suvenyrai ir kt.

Tik pastačius kopyltstulpį, jau 2007 m. lapkričio 2 d. jį apžiūrėjo tuometinė Ukrainos ambasados Lietuvos Respublikoje Kultūros atašė Olena Paryš, jos vyras, Ukrainos užsienio reikalų ministerijos darbuotojas, buvęs Ukrainos ambasadoriaus Lietuvoje patarėjas Aleksijus Selinas su dukrele Irina, Vilniaus ukrainiečių bendrijos pirmininkė gydytoja Natalija Šertvytienė³⁰, ieškota Kupiškio krašte gyvenančių ukrainiečių³¹.

2009 m. liepos 12 d. Skapiškyje lankėsi delegacija iš Manevičių: tarp Kupiškio miesto ir netoli Kovelio esančių Manevičių pasirašyta bendradarbiavimo sutartis. 2003 m. rugpjūčio 22–24 d. tuometinis Kupiškio rajono meras Leonas Apšega su Švietimo skyriaus vedėju pavaduotoju, kuruojančius ryšius su užsieniu Vytautu Knizikevičiumi lankėsi Manevičiuose, kur 2003 m. rugpjūčio 22 d. – Ukrainos nepriklausomybės dienos išvakarėse – buvo pasirašyta Kupiškio (meras Leonas Apšega) bei Manevičių (rajonų tarybos pirmininkas Leontijus Kriškevičius) rajonų bendradarbiavimo sutartis.

2009 m. rugsėjo 7 d. prie M. Reinio kopyltstulpio lankėsi Ypatingasis ir Įgaliotasis Ukrainos ambasadorius Lietuvos Respublikai Igoris Vasiljevičius Prokopčiukas su ambasados darbuotojais ir vienuoliais bazilijonais³². Oficialaus vizito Skapiškyje metu – susitikimo su Kupiškio valdžios atstovais (meru Jonu Jaručiu, Kultūros ir švietimo skyriaus vedėju Rimantu Jociumi, Skapiškio seniūnu Valdu Juškevičiumi bei kitais) kalbėta apie galimą mini muziejų, skirtą ukrainistikai, jos plėtos svarbą. Ambasadoriaus vizitas tapo svarbiu stimulu į Skapiškyje apsilankyti Lietuvoje gyvenančius ir į Lietuvą atvykusius ukrainiečius.

Muziejėlyje lankėsi ukrainietis Jurijus Dubenčiukas, prie Pandėlio (12 km. nuo Skapiškio) atkuriantis lietuvišką dvarvietę, žinomas gydytojas chirurgas iš Jonavos Ivanas Dorošas ir daugelis kitų.

Skapiškyje nuo 2007 metų ne kartą lankėsi Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčios klebonas vienuolis bazilijonas kun. Pavlo (Petro Jachimecas) su iš Ukrainos atvykusiais

²⁸ *Василюскене А.* Архієпископ Мечисловас Рейніс в художніх пам’ятках // *Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2010 рік.* Львів: Логос. 2010. Книга 2. – С. 596–605; *Василюскене А.* Архієпископ М. Рейніс і архієпископ В. Стернюк: релігійно – історичні паралелі // *Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2007 рік.* – Львів: “Логос”, 2007. – Кн. 1. – С. 217–232; *Василюскене А.* Слуга Божий архієпископ Мечисловас Рейніс и блаженний Климентий Шептицький: мученики Владимирского централа // *Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2011 рік.* – Львів: Логос, 2011. – Кн. 1. – С. 559–579.

²⁹ *Kalinauskienė A.* Su Mečislovo Reinio palaiminimu // *Voruta.* 2009. Sausio 10. – Nr. 1. – P. 10–11.

³⁰ *Pipyrienė J.* Netikėti svečiai Skapiškyje // *Kupiškėnų mintys.* 2007. Lapkričio 15. – Nr. 130. – P. 4

³¹ *Bugailiškienė R.* Kupiškio krašto ukrainiečiai – atsiliepkite // *Kupiškėnų mintys.* 2009. Rugsėjo 1. – Nr. 101. – P. 1.

³² *Жеребко А.* Чи стане Скапішкіс центром Україністики? // *Парафіяльне Слово.* 27 вересня 2009. – Ч. 39. – С. 4; *Стакутė I.* Lankėsi Ukrainos ambasadorius // *Kupiškėnų mintys.* 2009. Rugsėjo 12. – Nr. 106. – P. 1, 3.

broliais vienuoliais (t. Ivanu (Teodozijumi Majkovičiumi) *OSBM*, t. Vikentijumi (Vasyliu Pelychu) *OSBM*, t. Martynu (Martynu-Borysu Chaburskiu) *OSBM*, t. Josafatu (Andrijumi Chaimyku) *OSBM*, s. Miroslava Jachimec *SSMI*, kiti vienuoliai³³. Šių susitikimų metu praturtėja kaupiama ukrainistika (atvykstantieji, žinodami apie kuriamą muziejų, dovanoja vertingų eksponatų). Be to, organizuojami susitikimai su vietos ir rajono pedagogais, moksleiviais, gyventojais – taigi plečiamos žinios apie lietuvių ir ukrainiečių istorinius – kultūrinius ryšius.

2009 m. lapkričio 16 d. Kupiškio rajono Švietimo ir kultūros skyriaus vedėjo kabinete lankėsi t. Ivanas Majkovičius *OSBM*, t. Vikentijus Pelechas *OSBM*, t. Pavlo Jachimecas *OSBM* ir s. Miroslava Jachimec *SSMI*. Buvo numatyti seminarai rajono pedagogams, susitikimai rajono mokyklose su mokiniais. Tą pačią dieną minėti vienuoliai su mokiniais bei pedagogais susitiko Skapiškio vidurinėje mokykloje (Kupiškio r.)³⁴.

Kupiškio rajono pedagogams 2010 m. sausio 25–26 d. organizuotame tarptautiniame seminare “Rytų apeigų katalikai Lietuvos istorijoje“ paskaitas skaitė svečiai iš Ukrainos: t. Martynas Chaburskis *OSBM* ir t. Josafatas Chaimikas *OSBM*, Vilniaus Švč. Trejybės bažnyčios klebonas t. Pavlo Jachimecas *OSBM* ir dr. Aldona Vasiliauskienė³⁵.

2012 kovo 26 d. Skapiškyje apsilankė garbūs Ukrainos dvasininkai: vyskupas Josyfas Milianas (Kijevas), t. Vasylius Potočniakas (Kijevas), protoigumenas t. Panteleimonas (Michailas Salamacha) *OSBM* (Lvcovas), diak Ihoris Sverida (Talinas), lydimi t. Pavlo Jachimec *OSBM*. Juos atvežė vyskupo vairuotojas Mykola Pryniovas.

Pastarasis apsilankymas tapo svarbia paskata išdrįsti atidaryti parodą “Pažintis su Ukrainos kultūra“. Nuoširdžiai padedant Kupiškio rajono Kultūros ir švietimo skyriaus vedėjui Rimantui Jociui (pagaminta dalis stendų), talkinant mecenatui Antanui Vilūnui, Daugailių mokyklos bičiulių pirmininkui, UAB “Vilava“ generaliniam direktoriui, atlikusiam ženklų pristatant Lietuvoje Ukrainos meną, buvo ryžtasi eksponuoti sukaupią ukrainistiką, įjungiant parodą į kasmetinius mėgėjiškų liaudies teatrų festivalius, kurių pastarieji tapo sietini su arkivyskupo Mečislovu Reiniu bei jam skirtu kopyltstulpiu.

2012 m. gegužės 26–27 d. “Pienių vyno“ festivalis skirtas lietuvių tautos dainiaus Maironio (Jono Mačiulio, 1862 10 21–1891–1932 06 28) 150-osioms gimimo metinėms. Festivalio metu atidarytos trys parodos, tarp kurių “Pažintis su Ukrainos kultūra“³⁶.

Atidaryti parodą (gegužės 26 d.) atvyko Ukrainos Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvos Respublikoje Valerijus Žovtenko ir jo patarėja Zoja Olijnyk, svečiai iš Ukrainos: vienuoliai bazilijonai t. Vasylius (Volodymyras Tučapecas) iš Kijevo ir t. Artemijus (Mychailo Novickij) iš Žovkvos bei Šv. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo seserys tarnaitės Miroslava Jachimec *SSMI* ir Nadija Kotur *SSMI*, kurios galėjo pabendrauti su tos pačios kongregacijos tik Lotynų apeigų seserimi Dalia

³³ *Vasiliauskienė A.* Lietuvoje plečiama pažintis su ukrainiečiais // Lietuvos aidas. – 2009. Gruodžio 16. – Nr. 261, 262, 263. – P. 7.

³⁴ *Vasiliauskienė A.* Kasdien – po SMS Dievui // Dialogas. – 2009. Lapkričio 27. – Nr. 4. – P. 12; *Vasiliauskienė A.* Mokykloje – ukrainiečiai vienuoliai // Žvilgsniai. “XXI amžius“ priedas jaunimui. 2009-ųjų metų lapkritis. – Nr. 11. – P. 1; *Vasiliauskienė A.* Pažintis su Rytų apeigų katalikais // Kupiškėnų mintys. – 2009. Lapkričio 21. – Nr. 136. – P. 5.

³⁵ *Васіляускене А.* Міжнародний семінар для педагогів міста Купішкє “Греко-католики в історії Литви” // Парафіяльне Слово. – 2010. – Ч. 6. – 7 лютого. – С. 2–3.

³⁶ *Nagrodekienė I.* Skapiškio festivalis sujungė tris jubiliejus // Kupiškėnų mintys. – 2012. Gegužės 29. – Nr. 61. – P. 1, 3.

Lietkevičiūte *PAMI* iš Panevėžio. Renginį filmavo iš Ukrainos atvykęs Petro Olar. Gausiai susirinkusius festivalio dalyvius: svečius ir vietinius gyventojus linksmino ukrainiečio Ivano Dorošo suburta ir jo vadovaujama Jonavos ligoninės liaudiškos muzikos kapela “Jonė” atlikusi ne tik lietuviškas, bet ir ukrainietiškas dainas. Nors ansambliciai buvo pasipuošę lietuviškais tautiniais drabužiais (juos ansamblui padovanojo Ivanas Dorošas), tačiau pats vadovas dėvėjo ukrainietiškus tautinius drabužius.

Straipsnio autorės sodyba, kurioje parengta paroda, buvo papuošta Lietuvos ir Ukrainos vėliavomis. Parodoje eksponuotos Rytų apeigų katalikų ikonų kopijos, įvairūs ukrainietiški suvenyrai, atributika, meno albumai, mokslo knygos bei žurnalai, periodika, nemaža eksponatų skirta Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinui, tarp jų ir vykusią konferencijų fotonuotraukų albumai, lietuvių ir ukrainiečių kalbomis išsiuvinėtos maldos, kiti eksponatai. Paroda susilaukė didžiulio dėmesio ne tik atidarymo, bet ir viso festivalio metu, joje Skapiškio pagrindinės mokyklos mokiniai su pedagogais lankėsi ir visą savaitę.

Parodos rengėja kalbėjo apie arkivyskupą Mečislovą Reinį (prie jo koplytstulpio ambasadorius padėjo gėlių) – ukrainiečius ir lietuvius jungiančią svarbią grandį Skapiškyje, vienintelį Lietuvoje ukrainiečių (Rytų apeigų katalikų) įkurtą Šv. Bazilijaus Didžiojo ordiną. Pažymėta, kad Skapiškis tampa vis plačiau žinomas ukrainiečiams. Ambasadorius V. Žovtenko už veiklą garsinant Ukrainą, parodos kūrėjai įteikęs padėką, džiaugėsi, kad nedideliame Skapiškio miestelyje, minint Maironio jubiliejų, skleidžiamos žinios ir apie Ukrainos kultūrą, surandamos Maironio sąsajos su Ukraina, o Svečių knygoje įrašė šiltus padėkos žodžius.

Ukrainos ambasadorius V. Žovtenko bendravo su skapiškėnais, klausė jų pasakojimų, domėjosi buitimi, džiaugėsi atidaryta paroda, tikėdamasis, kad ji bus lankoma, kad ją pamatys ir Vilniuje gyvenantys ukrainiečiai, apie ją išgirs ir Ukrainoje.

2013 m. Skapiškyje lankėsi piligrimai iš Vladimiro (prie Kliazmos) Švč. Mergelės Marijos Rožinio Karalienės bažnyčios vadovaujami kunigo t. Sergiejaus Zujevo. Jie keliavo po Lietuvą arkivyskupo Mečislavo Reinio įamžinimo vietomis. Į susitikimą su piligrimais iš Rusijos 2013 m. gegužės 2 d. atvyko ne tik Panevėžio vyskupijos lietuviai kunigai, bet ir ukrainiečiai bazilijonai: T. Pavlo Jachimec ir t. Vinkentijus (Vasylis Janickis).

Ukrainoje išspausdinti straipsniai, kuriuose jau prarastos paralelės tarp M. Reinio ir K. Šeptyckio, tarp M. Reinio ir vyskupo Volodymyro Sterniuko, rašyta apie M. Reinio vardą įamžinusius meno kūrinius.

Pirmajai piligrimystei Dievo tarno M. Reinio mirties 60-mečio atminimui buvo pastatytas rūpintojėlis, į kurio postamentą įmūryta žemių iš Vladimiro (prie Kliazmos) miesto kapinių, kuriose palaidoti iškilūs įvairių tautų sūnūs. Ten, nežinia kur, ilsisi ne tik Dievo tarno M. Reinio, bet ir ukrainiečio, studitų archimandrito jau paskelbto palaimintuoju Klementijaus Šeptyckio³⁷ ir kitų, kankintų Vladimiro centrale (ypatingo režimo kalėjime), palaikai. Tad minėtas Rūpintojėlis Skapiškyje tapo savotiška lietuvių ir ukrainiečių bei kitų tautų šviesuomenės, nukankintos Vladimiro centrale, kankinius jungiančia vieta ir tautas vienijančiu simboliu.

³⁷ *Vasiliauskienė A.* Palaimintasis Klementijus Šeptyckis: kelias į Altoriaus garbę // XXI amžius. – 2011. Vasario 4. – Nr. 10. – P. 14; *Vasiliauskienė A.* Studitų ordino archimandritas Klementijus Šeptyckis // Lietuvos aidas. – 2013. Liepos 13. – Nr. 151, 152, 153. – P. 4–5..

Išvados:

Svarius darbus įamžinant ukrainiečių atmintį Lietuvoje atlieka Vilniaus ukrainiečių bendrija bei Lietuvių, ukrainiečių istorikų asociacija.

Išskiriamos trys pagrindinės ukrainiečių atminties įamžinimo Lietuvoje formos: paminklai, rašto darbai, renginiai.

Svarbus dėmesys skirtas Lesei Ukrainkai, Ivanui Franko, Tarasui Ševčenkai, Evhenui Konovalecui, Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinui.

Tarasas Ševčenka – ukrainiečių bendrumo simbolis – Vilniuje įamžintas paminklinėse lentose, biustu, paminklu, gatvės pavadinime, jam skirta auditorija, į lietuvių kalba išversti poezijos posmai. Jo gimimo ir mirties dienų minėjimai kovo mėnesį plečiasi ir išauga į festivalį “Taraso žaros“, minint perlaidojimą Ukrainoje.

Be Vilniaus ukrainiečių bendruomenės aktyvios veiklos sostinėje, iškyla nauji ukrainistikos mini centrai – plečiasi ukrainistikos geografija Lietuvoje: Bazilionai (Šiaulių r.), Skapiškis (Kupiškio r.). Nors pradėjęs formuotis ukrainistikos židinys Žemaitijoje – Rietave (Aušros katalikiška vidurinė mokykla) uždarius mokyklą, išblėso, tačiau buvusių mokyklos pedagogų dėmesys ukrainistika nedingo.

Bazilionuose ir Skapiškyje sukaupta ukrainistika glaudžiai siejasi su Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino istorija, jam skirtais tyrinėjimais bei organizuojamomis tarptautinėmis konferencijoms Lietuvoje ir Ukrainoje.

Svarbus konferencijų rezultatas – Lietuvos ir Ukrainos aukštųjų mokyklų bendradarbiavimo sutarčių pasirašymas, pastangos jas įgyvendinti.

Lietuvos periferijoje – nedideliuose miesteliuose kuriami ukrainistikos mini centrai – vienas iš pasirengimo formų būsimam Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino 400 metų jubiliejui, reikšmingi ir tos vietovės kultūrinio lygmens pakilimui.

Ukrainistikos mini centrų organizuojami susitikimai su moksleiviais, pedagogais bei visuomene – svarbūs Lietuvos ir Ukrainos istorinių, religinių bei kultūrinių žinių plėtrai.

Skapiškyje pastatytas Rūpintojėlis, į kurio postamentą įmūryta žemių iš Vladimiro (prie Kliazmos) miesto kapinių, tampa svariu lietuvių, ukrainiečių bei kitų tautų šviesuomenės nukankintos Vladimiro centrale tautos vienijančiu simboliu.

Literatūra:

Straipsniai mokslo leidiniuose

1. *Васіляускене А.* Архієпископ Мечисловас Рейніс в художніх пам'ятках // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2010 рік. Львів: Логос, 2010. – Книга 2. – С. 596–605.

2. *Васіляускене А.* Архієпископ М. Рейніс і архієпископ В. Стернюк: релігійно-історичні паралелі // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2007 рік. Львів: Логос, 2007. – Книга 1. – С. 217–232.

3. *Васіляускене А.* “Відомості Литовсько-українського товариства”: внесок до литовської культури // Вісник Львівського університету. Серія книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. Випуск 1. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2007. – №. 2. – С. 95–105.

4. *Vasiliauskienė A.* Душпастирське служіння чину Святого Василя Великого у Литві // Добромільська реформа і відродження української церкви. Доповіді та матеріали учасників Міжнародної наукової конференції, присвяченої 120-літній річниці початку Добромільської реформи Василянського Чину Св. Йосафата і 100-літній річниці перенесення василянського новіціату з Добромиля у Крехів. Львів: Вид-во “Місіонер”, 2003. – С. 26–41.

5. *Vasiliauskienė A.* “Известия Литовско – украинского общества друзей”: историческое обозрение // 3. Starptautiska konference “Baltijas valstu ukrainu ultūras mantojums sabiedrības integrācijas kontekstā” Referātu krājums. 2006 gada 8. – 9 decembrī. Rīgā. Latvija. – Lpp. 29–30.

6. *Vasiliauskienė A.* Наукові конференції та дослідження з історії Василянського чину в Литві // Ковчег. Науковий збірник із церковної історії. Число 4: Еклезіяльна й національна ідентичність греко-католиків центрально-східної Європи. Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2003. – С. 329–311.

7. *Vasiliauskienė A.* Отражения деятельности украинцев в периодике Литвы // Материалы международной конференции “Национальные меньшинства в период становления гражданского общества”. Вильнюс. – 2003. – С. 258–288; 330–331.

8. *Vasiliauskienė A.* Слуга Божий архиепископ Мечисловас Рейнис и блаженный Климентий Шептицкий: мученики Владимирского центра // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2011 рік. Львів: Логос, 2011. – Книга 1. – С. 559–579.

9. *Vasiliauskienė A.* Цикл конференцій “Чин Св. Василя Великого” в контексті міждержавних зв’язків // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2006 рік. Львів: Логос, 2006. – Книга 2. – С. 296–301.

10. *Vasiliauskienė A.* Чин св. Василя Великого: поширення історії // Матеріали VI Міжнародного конгресу українців. Історія. Політологія. Київ. – 2008. – Книга 3. – Частина 1. – С. 373–389.

* * *

11. *Vasiliauskienė A.* Konferencija Lavrive: ciklo “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas” tąša // LAMMD Istorija. Vilnius: Vilniaus Pedagoginis universitetas. – 2008. – T. 70. – P. 78–81.

12. *Vasiliauskienė A.* Lietuvos ukrainiečiai // Lietuvos etnologijos ir antropologijos enciklopedija / Sudarytoja Vida Savoniakaitė. Vilnius: LII leidykla. – 2011. – P. 270–276.

13. *Vasiliauskienė A.* Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas: istorinis kontekstas // Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kalbos, kultūros ir raštijos tradicijos / Bibliotheca archivi Lithuanici 7. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2009. – P. 45–58.

14. *Vasiliauskienė A.* Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas: Švč. Trejybės kongregacijos veiklos Vilniuje laikotarpiu (1617–1743) // Soter. – 2003. – Nr.9. – P. 97–115.

15. *Vasiliauskienė A.* Tarptautinė mokslinė – praktinė konferencija “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas: švietėjiška veikla” // LAMMD Istorija. – 2003. – T. 57. – P. 78–79.

16. *Vasiliauskienė A.* Vilnius – Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino lopšys // Lituaniaistika šiuolaikiniame pasaulyje. Vilnius: Pasaulio lituanistų bendrija. – 2004. – Nr.7–8. – P. 85–105.

17. Tautinių mažumų asociacijos registras. Vilnius, 2006. – 64 p.

Straipsniai periodikoje

18. *Васіляускене А.* Для аудиторії імені Тараса Шевченка передано нові книги з україністики // *Парафіяльне Слово*. – 13 квітня 2008. – Ч. 15. – С. 3–4.

19. *Васіляускене А.* Книги із України – бібліотеці Вільнюського Університету // *Парафіяльне Слово*. – 20 травня 2003. – Ч. 20 (145). – С. 7–8.

20. *Васіляускене А.* Литовська делегація на II-й Міжнародній науковій конференції, присвяченій ОО Василям // *Парафіяльне Слово*. – 25 травня 2003. – Ч. 21 (146). – С. 9–10; 22 червня 2003. – Ч. 22 (147). – С. 8; 8 червня 2003. – Ч. 23 (148). – С. 5–6; 27 липня 2003. – Ч. 30 (155). – С. 5–6.

21. *Васіляускене А.* Литовці вітають голову Громади українців Вільнюсу Наталію Шертвітене з високою державною нагородою // *Парафіяльне Слово*. – 22 лютого 2009. – Ч. 8. – С. 3–4.

22. *Васіляускене А.* Литовці біля пам'ятників, що прославляють Україну // *Парафіяльне Слово*. – 24 червня 2012. – Ч. 26. – С. 4; 19 серпня 2012. – Ч. 34. – С. 4.

23. *Васіляускене А.* Міжнародна науково-практична конференція, присвячена Чині св. Василя Великого // *Парафіяльне Слово*. – 19 червня 2005. – Ч. 25 (253). – С. 6; 26 червня 2005. – Ч. 26 (254). – С. 7; 3 липня 2005. – Ч. 27 (255). – С. 4, 6.

24. *Васіляускене А.* Міжнародний День Учителя у Базілії за участю о. Павла Яхимця *ЧСВВ* // *Парафіяльне Слово*. – 28 вересня 2003. – Ч. 38. – С. 5–6; 5 жовтня 2003. – Ч. 39. – С. 7–8.

25. *Васіляускене А.* Міжнародний семінар для педагогів міста Купішкіс “Греко-католики в історії Литви” // *Парафіяльне Слово*. – 7 лютого 2010. – Ч. 6. – С. 2–3.

26. *Васіляускене А.* Монахи-Василіяни на зустрічі у Базілії середній школі в часі Адвенту (Передріздвяного посту) // *Парафіяльне Слово*. – 12 січня 2004. – Ч. 3. – С. 4.

27. *Васіляускене А.* Наталії Шертвітене нова нагорода // *Парафіяльне Слово*. – 20 травня 2012. – Ч. 20. – С. 5–6.

28. *Васіляускене А.* Незвичайна діяльність Баазілії нашої школи // *Парафіяльне Слово*. – 6 квітня 2008. – Ч. 14. – С. 4.

29. *Васіляускене А.* Огляд Конференції присвяченої Чині Св. Василя Великого (1); (2); (3); (4); (5); (6) // *Парафіяльне Слово*. – 28 вересня 2003. – Ч. 38. – С. 5–6; 5 жовтня 2003. Ч. 39. С. 6–7; 12 жовтня 2003. – Ч. 40. – С. 4; 19 жовтня 2003. – Ч. 41. – С. 4; 26 жовтня 2003. – Ч. 42. – С. 3–4; 16 листопада 2003. – Ч. 45. – С. 4.

30. *Васіляускене А.* Пам'ятна дошка Євгенові Коновальцю // *Парафіяльне слово*. – 9 грудня 2012. – Ч. 50. – С. 3–4; 16 грудня 2012. – Ч. 51. – С. 3–4.

31. *Васіляускене А.* Пам'ятник Тарасу Шевченку – реалізовані сподівання українців // *Парафіяльне слово*. – 11 вересня 2011. – Ч. 37. – С. 4; 18 вересня 2011. – Ч. 38. – С. 3–4; 25 вересня 2011. – Ч. 39. – С. 4.

32. *Васіляускене А.* Підготовча праця до III-ої Конференції // *Парафіяльне Слово*. – 8 червня 2003. – Ч. 23. – С. 6.

33. *Васіляускене А.* У Литві відзначена Незалежність України // *Парафіяльне слово*. – 16 вересня 2007. – Ч. 37 (365). – С. 4.

34. *Васіляускене А.* Чин Св. Василя Великого і присвячений йому цикла конференцій // *Парафіяльне Слово*. – 14 листопада 2004. – Ч. 46 (222). – С. 3–4.

35. *Жеребко А.* Чи стане Скапішкіс центром Україністики ? // Парафіяльне слово. – 27 вересня 2009. – Ч. 39. – С. 4.

36. *Ольшевський І.* Алдона Василяускаене: “У Литві хочуть більше знати про Лесю Українку” // Наш Університет. – Луцьк, 20 січня 2007. – № 1 (12). – С. 8.

* * *

37. *Babenskienė A.* Dr. Aldonos Vasiliauskienės plačiašakės veiklos ypatingas įvertinimas // Utenis. – 2014. Sausio 8. – Nr.2. – P. 3–4.

38. *Brikas A.* Mokykloje atidaryta istorikės klasė // Šiaulių kraštas. – 2013. Gruodžio 23. – Nr.295. – P. 6.

39. *Bugailiškienė R.* Kupiškio krašto ukrainiečiai – atsiliepkite // Kupiškėnų mintys. – 2009. Rugsėjo 1. – Nr.101. – P. 1.

40. *Guščius A.* Titulai veltui nedalijami // XXI amžius. – 2014. Sausio 31. – Nr.5. – P. 11.

41. *Kalinauskienė A.* Su Mečislovo Reinio palaiminimu // Voruta. – 2009. Sausio 10. – Nr.1. – P. 10–11.

42. *Nagrodekienė I.* Skapiškio festivalis sujungė tris jubiliejus // Kupiškėnų mintys. – 2012. Gegužės 29. – Nr.61. – P. 1, 3.

43. *Pilvelis A.* “Lietuvos aido“ bendradarbei – neįprastas įvertinimas // Lietuvos aidas. – 2014. Sausio 8. – Nr.4, 5, 6. – P. 6–7.

44. *Pipyrienė J.* Netikėti svečiai Skapiškyje // Kupiškėnų mintys. – 2007. Lapkričio 15. – Nr.130. – P. 4.

45. *Skomskis J.* Aldona, Dievas su Jumis // Šviesa. – 2014. Balandis. – Nr.5. – P. 2.39.

46. *Stakytė I.* Lankėsi Ukrainos ambasadorius // Kupiškėnų mintys. – 2009. Rugsėjo 12. – Nr.106. – P. 1, 3.

47. *Šertvytienė N., Vasiliauskienė A.* Lesios Ukrainkos (1871 02 25–1913 08 01) jubiliejui // Mokslo Lietuva. – 2011. Balandžio 21. – Nr.8. – P. 10–11.

48. *Šulcienė N.* “Pienės pūkas“ vėl sklandė Skapiškyje // Kupiškėnų mintys. – 2008. Gegužės 27. – Nr.58. – P. 1, 6.

49. *Vasiliauskienė A.* Antano Ruškio koplytstulpis: arkivyskupo Mečislovo Reinio vardo įamžinimo plėtra // *A. Ruškys.* Prakalbinti ažuolai. Kaunas: Naujas lankas. – 2009. – P. 5–9.

50. *Vasiliauskienė A.* Bazilionų vidurinė mokykla pagerbė vienuolius bazilijonus // Dialogas. – 2009. Spalio 30. – Nr.39. – P. 13.

51. *Vasiliauskienė A.* Bazilionų vidurinės mokyklos ryšiai su ukrainiečiais // Lietuvos aidas. – 2005. Spalio 3. – Nr.229. – P. 8.

52. *Vasiliauskienė A.* Du ganytojai: Mečislovas Reinys ir Volodymyras Sterniukas // XXI amžius. – 2007. Balandžio 20. – Nr.31. – P. 1, 8.

53. *Vasiliauskienė A.* IX konferencija iš ciklo “Šv. Bazilijaus Didžiojo ordinas“ // Voruta. – 2009. Lapkričio 7. – Nr.21. – P. 15; Lapkričio 21. – Nr.2. – P. 15.

54. *Vasiliauskienė A.* XII jaunųjų istorikų konferencija // Lietuvos aidas. – 2006. Gegužės 26. – Nr.118. – P. 8–9.

55. *Vasiliauskienė A.* Festivalis “Taraso aušros“ // Lietuvos aidas. – 2012. Birželio 16. – Nr.139, 140, 141. – P. 8; Birželio 20. – Nr.142, 143, 144. – P. 8.

56. *Vasiliauskienė A.* Ivanas Kuncėvičius – šventas Juozapas // Lietuvos aidas. Naujausios žinios. – 2007. Lapkričio 15. Nr.262. – P. 2–3.
57. *Vasiliauskienė A.* Ivano Franko jubiliejui artėjant // Mokslo Lietuva.– 2006. Kovo 23 – balandžio 3. – Nr.6. – P. 15.
58. *Vasiliauskienė A.* I. Franko kūryba Lvovo universitete pirmą kartą suskambo ir lietuvių kalba // Lietuvos aidas. – 2007. Birželio 23. – Nr.142. – P. 2–3.
59. *Vasiliauskienė A.* Įamžintas Ukrainos dvasios milžinas Tarasas Ševčenka // XXI amžius. – 2011. Rugsėjo 7. – Nr.63. P. 1.
60. *Vasiliauskienė A.* Į Rietavą vėl sukvieta „Aušros“ katalikiška vidurinė mokykla // Draugas. Menas. Literatūra. Mokslas. – 2006. Gegužės 13. – Nr.93 (19). – P. 1–3, 8.
61. *Vasiliauskienė A.* Jaunimo pažūrų raiška: Rietavo katalikiškos „Aušros“ vidurinės mokyklos pavyzdys // Lietuvos aidas. – 2005. Balandžio 30. – Nr.99. – P. 4; Gegužės 2. – Nr.100. – P. 4.
62. *Vasiliauskienė A.* Kasdien – po SMS Dievui // Dialogas. –2009. Lapkričio 27. – Nr.4. – P. 12.
63. *Vasiliauskienė A.* Kaune įamžintas ukrainiečio, Lietuvos piliečio Evhen Konovaleco atminimas // Lietuvos aidas. – 2012. Gruodžio 8. – Nr.274, 275, 276. – P. 6.
64. *Vasiliauskienė A.* Konferencija ir susitikimai Lvove // Lietuvos aidas. – 2011. Birželio 29. – Nr.145, 146, 147. – P. 6.
65. *Vasiliauskienė A.* Lietuvių ir ukrainiečių istorikai tęsia bendrus darbus // Tautinių bendrijų naujienos. – 2009. – Nr.4. – P. 22–23.
66. *Vasiliauskienė A.* Lietuvoje plečiama pažintis su ukrainiečiais // Lietuvos aidas. – 2009. Gruodžio 16. – Nr.261, 262, 263. – P. 7.
67. *Vasiliauskienė A.* Lietuvos sostinėje 20 metų darbuojasi Vilniaus ukrainiečių bendrija // Lietuvos aidas. – 2008. Lapkričio 8. – Nr.251. – P. 6–7; Lapkričio 11. – Nr.252. – P. 7.
68. *Vasiliauskienė A.* Lvovo nacionaliniame Ivano Franko universitete paminėtas minties ir dvasios galiūnas // Sandrava. – 2006. Gruodis. – Nr.3. – P. 7.
69. *Vasiliauskienė A.* Lvovo nacionalinis Ivano Franko universitetas jau šešioliktą kartą sukvieta Europos slavistus // Lietuvos aidas. – 2007. Birželio 18. – Nr.137. – P. 6–7.
70. *Vasiliauskienė A.* Mokykloje – ukrainiečiai vienuoliai // Žvilgsniai. „XXI amžius“ priedas jaunimui. – 2009-ųjų metų lapkritis. – Nr.11. – P. 1.
71. *Vasiliauskienė A.* Palaimintasis Klementijus Šeptyckis: kelias į Altoriaus garbę // XXI amžius. – 2011. Vasario 4. – Nr.10. – P. 14.
72. *Vasiliauskienė A.* Paminėtas Tarasas Ševčenka // Lietuvos aidas. – 2012. Kovo 14. – Nr.61, 62, 63. – P. 7.
73. *Vasiliauskienė A.* Paminėtos Taraso Ševčenkos 199-osios gimimo metinės // Lietuvos aidas. – 2013. Balandžio 10. – Nr. 79, 80, 81. – P. 6.
74. *Vasiliauskienė A.* Pažintis su Rytų apeigų katalikais // Kupiškėnų mintys. – 2009. Lapkričio 21. – Nr.136. – P. 5.
75. *Vasiliauskienė A.* Pripažinta genocidu // Mokslo Lietuva. – 2006. Gruodžio 7–20. – Nr.21. – P. 7, 13.
76. *Vasiliauskienė A.* Ryšių tarp Bazilionų vidurinės mokyklos kolektyvo ir ukrainiečių plėtra // Tautinių bendrijų informacinis biuletenis. – 2003. – Nr.2 (11). – P. 4–6.

77. *Vasiliauskienė A.* Rytų apeigų vyskupas V. Sterniukas ir jam skirti renginiai // Lietuvos aidas. – 2007. Balandžio 17. – Nr.86. – P. 9.
78. *Vasiliauskienė A.* Rengiantis būsimai konferencijai Ukrainoje // Lietuvos aidas. – 2011. Rugsėjo 14. – Nr.205, 206, 207. – P. 7.
79. *Vasiliauskienė A.* Studijų ordino archimandritas Klementijus Šeptyckis // Lietuvos aidas. – 2013. Liepos 13. – Nr.151, 152, 153. – P. 4–5.
80. *Vasiliauskienė A.* Šiaulių universitetas ir Metropolito Josifo Veljaminso Ruskio Filosofijos-teologijos studijų bazilijonų institutas Briuchovičiuose: kultūrinių mokslinių ryšių paralelės // Lietuvos aidas. – 2008. Sausio 17. – Nr.14. – P. 9; Sausio 18. – Nr.15. – P. 9.
81. *Vasiliauskienė A.* Šventinis renginys ir susitikimai Bazilijonų vidurinėje mokykloje // Lietuvos aidas. – 2005. Gruodžio 6. – Nr.283. – P. 9.
82. *Vasiliauskienė A.* Šv. Kazimiero dieną ukrainiečiai paminėjo Tarasą Ševčenką (1814 03 09–1861 03 10) // Lietuvos aidas. – 2006. Kovo 14. – Nr.59. – P. 9.
83. *Vasiliauskienė A.* Tarasas Ševčenka – ukrainiečių tautinio mentaliteto jungiamoji grandis (195-osioms gimimo metinėms) // Voruta. – 2009. Liepos 4. – Nr.13. – P. 14; Liepos 18. – Nr.14. – P. 14; Rugsėjo 8. – Nr.15. – P. 14.
84. *Vasiliauskienė A.* Taraso Ševčenkos paminklas Vilniuje // Lietuvos aidas. – 2011. Rugsėjo 7. – Nr.199, 200, 2001. – P. 1, 5.
85. *Vasiliauskienė A.* Taraso Ševčenkos vardo įamžinimas Lietuvoje // Lietuvos aidas. – 2005. Kovo 26. – Nr.70. – P. 8.
86. *Vasiliauskienė A.* Ukrainiečių: vienuolių bazilijonų ir pasauliečių dėmesys arkivyskupui M. Reiniui // Lietuvos aidas. – 2014. Kovo 22. – Nr.64, 65, 66. – P. 6.
87. *Vasiliauskienė A.* Ukrainietis vienuolis bazilijonas kun. Vasilijus Zinko // Voruta. – 2008. Balandžio 26. – Nr.8. – P. 9; Gegužės 10. – Nr.9. – P. 9.
88. *Vasiliauskienė A.* Ukrainos ambasadoje paminėtas Sukilėlių armijos 65-metis // Lietuvos aidas. – 2008. Sausio 10. – Nr.8. – P. 1, 6; Sausio 11. – Nr.9. – P. 6.
89. *Vasiliauskienė A.* Ukrainos konstitucijos dešimtmečiui skirtas renginys // Lietuvos aidas. – 2006. Liepos 7. – Nr.152. P. 1, 7.
90. *Vasiliauskienė A.* Ukrainos Nepriklausomybės minėjimas // Lietuvos aidas. – 2007. Rugsėjo 12. – Nr.208. – P. 6.
91. *Vasiliauskienė A.* Vienuoliai bazilijonai įamžino savo vardą Šiaulių krašte // Mūsų dienos. – 2003. Rugsėjo 5. – Nr.29. P. 3; Rugsėjo 12. – Nr.30. – P. 3; Rugsėjo 19. – Nr.31. – P. 3.
92. *Vasiliauskienė A.* Vienuolis bazilijonas kunigas Vasilijus Zinko – lietuvių bičiulis // Lietuvos aidas. – 2007. Kovo 1. – Nr.49. – P. 9; Kovo 2. – Nr.50. – P. 9; Kovo 3. – Nr.51. – P. 9.
93. *Vasiliauskienė A.* Vilniaus ukrainiečių bendrija: veikla ir perspektyvos // Voruta. – 2008. Rugsėjo 20. – Nr.18. – P. 1, 12; Spalio 4. Nr.19. P. 12; Spalio 25. – Nr.20. – P. 12; Lapkričio 8. – Nr.21. – P. 12; Lapkričio 22. – Nr.22. – P. 1.
94. *Vercinkevičius J.* Bazilijonų vidurinės mokyklos vardinė klasė // Voruta. – 2014. Sausio 4. – Nr.1. – P. 4.
95. *Zapereckienė L.* Vardinė klasė ir kunigaikštienės ordinas // Katalikas. – 2014. Vasario 7. – Nr.3. – P. 3.